HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

45 årg

Nr 4/2013

Ur innehållet: Tanzaniadag, Energi, Skolfilm, Nytt stift, Utbildning, Svetans lokalombud

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör	tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10 lars.asker@telia.com
Eva Löfgren	tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68 eva@diversity.se
Sten Löfgren	tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59 fax 08-760 50 59, sten@svetan.org
Folke Strömberg	tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06 anfo.stromberg@telia.com

PRISUPPGIFTER 2013

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	**300 kr**
Familjemedlem exkl HABARI	**50 kr**
Ungdomsmedlemskap	**150 kr**
Prenumeration HABARI	**250 kr**
Enstaka HABARI	**50 kr**

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/03 Kilimanjaro
3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
4/03 Urbanisering
1/04 Lokala språk och kulturer
2/04 Musik
3/04 Gruvnäringen
4/04 HIV/AIDS
1/05 Resor, turism
2/05 Forskning
3/05 Konst och kultur
4/05 Demokrati och utveckling
1/06 Lake Victoria, ny regering mm
2/06 Alkohol
3/06 Kvinnors villkor
4/06 Utbildning
1/07 Swahilikulturen
2/07 Jordbruk
3/07 Investeringspolitik mm
4/07 Flyktingar
1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
2/08 Bildkonst
3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA
1/09 Svetan 40 ÅR
2/09 Parlör, politiska makten, slaveri
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.
4/09 Klimat och energi
1/10 Musik
2/10 Kibaha Education Center
3/10 Hälsa
4/10 Litteratur
1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
2/11 Hållbar utveckling
3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm
4/11 Flora och Fauna
1/12 Självständigheten 50 år
2/12 Joha trust & Mama Barbro mm
3/12 Mänskliga rättigheter
4/12 Företagsamhet
1/13 Kvinnliga förebilder
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm
3/13 Swahili

Omslagsfoto: Andraårselev 2012 Melesiana Elikana på Ihushi Development Centre (IDC), syr en tygväska i lapptäcksteknik.
Foto: Lage Bergström och Inger Wibergh

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Myran Grafiska, Varberg 2013, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/SvenskTanzaniska
BOX 22003
104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org
Organisationsnummer 802006-3635

***

STYRELSE

E-post: styrelsen@svetan.org

Johanna Andersson, ordförande
tel 073 - 04 02 238
Johanna Bergsten, vice ordf.
tel 070 - 34 72 129
Fredrik Gladh, sekreterare
tel 08 - 64 70 887
Helena Honkanen, kassör
tel 0709 - 40 00 56
Lars Asker, ledamot, Habari
Emma Kreü, ledamot
Heléne Mikui-Lindh, ledamot
Rehema Prick, ledamot
Liisa Riihimäki, ledamot
Monica Johansson, suppleant
Harriet Rehn, suppleant
Daniel Rusana, suppleant
Helena Stigsson, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Killevägen 8A, 247 71 GENARP
tel 076 - 866 60 39

Olle Wallin
Övermorjärv 14, 952 93 KALIX
tel 070 -22 55 057

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 LERUM
tel 070 -732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant – ta kontakt med ordförande Johanna Andersson.

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
E-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

I Svetans styrelse har vi format flera nya arbetsgrupper, bl.a. en kommunikationsgrupp, en festgrupp och en medlemsgrupp. Kommunikationsgruppen arbetar just nu med att se över på vilket sätt vi kan nå ut till er medlemmar samt även att vända oss till en bredare publik. På sikt kommer Svetan att få en ny hemsida. Innan en ny hemsida lanseras är det viktigt att vi som organisation är klara över vilka målgrupper vi vänder oss till och vad vi vill göra. Har du idéer kring framtidens Svetan, vilken typ av organisation vi är eller bör vara och vem/vilka vi vänder oss till? Hör av dig till oss på *svetan@svetan.org* med tips!

Inom det svenska biståndet har det hänt mycket de senaste åren och biståndet har blivit allt mer uppmärksammat i samhällsdebatten. Inte minst nu i höst när Gunilla Carlsson slutade som biståndsminister och UD har fått svidande kritik för sin hantering av biståndspengar. Den nya biståndsplattformen kommer efter många turer att behandlas i riksdagen. Vilken plats kan en förening som Svetan ha i ett biståndslandskap i förändring? Svetan har stor del av sin grund i folkrörelserna kring Tanzania, hur tar vi med oss detta nästkommande tio (femtio!) år? Är folkrörelsekrafterna fortfarande relevanta? Eller nu än mer relevanta?

Den 7 december anordnar vi en Tanzaniafest, Uhuru party,för tredje gången i Göteborg. Vi hoppas att vi blir många festdeltagare. I nästa Habari kommer en rapport om hur festen blev!

Ordförande och Vice
Johanna Andersson
Johanna Bergsten

TANRIKS håller Tanzaniadag på ambassaden

The *Tanzanian National Association in Sweden*, TANRIKS, together with Tanzanian Embassy arranged a Tanzanian day event on Saturday the 7th of September 2013.

Ambassador Muhammed Mwinyi Haji Mzale.

The main purpose of the day was to take an opportunity to gather Tanzanians and our friends in Sweden to celebrate our newly established organization under the chairmanship of Ms. *Seynab Haji* from Uppsala. The possibility for the organization to reach more Tanzanians and informing on our main agenda and objectives. The importance of our charter, that the *Tanzanian National Association in Sweden* is free from political and religious influences. This is a very important stand for us. As our Tanzanian nation is enriched by different culture and religions, we seek a common understanding. As development in the world shows the incline for intolerance for differences, our aim is to encourage acceptance of culture diversity and always aiming to find a common ground!

The Tanzanian day offered different activities, such as promoting the Tanzanian Swahili culture and food. Promoting businesses as well as inspiring Tanzanians on enterprise. The chance for organizations that have development projects in Tanzania to spread their ideas and creating awareness. All this was done successfully thanks to committed individuals and organizations both from Sweden and Tanzania.

Kerstin Harling Nuss presented *Partnership in Learning* (PiL) who are supporting women's education in north of Tanzania. Carrying out seminars on how to start a business, as well as knowledge on inheritance and family law. With the aim to archive an equal living conditions for both women and men.

Mick Lidbeck presented two fantastic Swedish inventions on solar power, one which make possible to diverse undrinkable water to clean water through "Solvattenväskan" and the other one which gives both light and also possibility to charge your mobile phone.

We believe that, by gathering those who are interested in Tanzania and its development, it will contribute in the long run the Tanzanian National Association in Sweden to achieve its objectives. Supporting and encouraging the development of Tanzanians in Sweden and back home!

Angela Wilbard
Secretary
Foton: **TANRIKS**

Seynab Haji, the Chairperson of TANRIKS.

Energin – en ödesfråga

De stora olje- och gasfyndigheter som man nu börjar exploatera utanför Tanzanias kust utgör både hot och möjligheter för landets utveckling och kommer självklart att spela en viktig roll i landets framtida energisystem men det är sol, vindkraft och bioenergi som kommer att vara basen för landsbygdens energiförsörjning skriver Tommy Månsson.

Från oljeimportör till gasexportör

I Afrika utvinns idag ca 8 % av världens olja men år 2020 förväntas denna siffra stiga till 20 % och för naturgas är förhållandena ungefär desamma. Tanzanias olje- och gasfyndigheter finns främst i havet men fyndigheter har lokaliserats även till Rift Valley och Lake Tanganyika. De första fyndigheterna i landet lokaliserades redan före självständigheten, 1952, och 1954 startade de första borrningarna i havet utanför Kilwa. År 1974 upptäcktes mycket stora gasfyndigheter i Songo Songo, men det var först efter millennieskiftet som en storskalig gasexploatering inleddes och gasledningar började byggas till fastlandet och vidare till Dar es Salaam. Och nu har man hittat nya fyndigheter och allt fler olje- och gasprospekteringsföretag lockas till Tanzania och dess grannländer. Och förstås väcks en rad politiska förhoppningar om att detta ska lyfta landet ur fattigdom.

I ett tal i London nyligen[1] utvecklade Tanzanias energiminister *Muhongo* sin syn på hur dessa nya gasfyndigheter ska lyfta Tanzania till att bli ett s.k. *middleincome country* år 2025 genom en årlig ekonomisk tillväxt på 8–10 %. Eftersom endast en bråkdel av den olja och gas som förväntas pumpas upp ur havet kommer att kunna användas inom landet så planeras för raffinaderier och omlastningscentraler längs kusten för vidare export per båt till Kina och andra energihungriga länder. Energiministern berättade vidare om en rad nya åtgärder som kommer att vidtas för att styra de företag som kommer in på marknaden. Bland de viktigare styrinstrumenten är en ny lagstiftning som ska reglera gasmarknaden och som förväntas antas av parlamentet under 2013.

[1] Tanzania as an Emerging Energy Producer. Hon. Sospeter Muhongo, Minister for Energy and Minerals, Tanzania, 26 February 2013, Chatham House.

Den förväntade gasboomen har redan förorsakat demonstrationer på olika håll i landet, främst i Mtwara och Lindi, då boende i dessa områden är rädda att det bara kommer att gå en pipeline genom deras region och inte ge upphov till några nya arbetstillfällen. På en fråga till energiministern vid hans Londonframträdande kommenterade han dessa protester med att dessa byggt på felaktig information. Man avser att bygga en rad processindustrier liksom annan energikrävande industri i regionen och man kommer också att reducera energikostnaderna för kunder i denna region samt att man där också planerar för en kraftig utbildningssatsning.

Gas eller förnybar energi?

Det finns farhågor att de stora gasfyndigheterna tar bort fokus från landets satsningar på förnybara energikällor eller till och med dödar dessa energislag genom att gasen eller den el som produceras av gasen blir så billig att de förnybara energialternativen inte kan konkurera. Men man kan också vända på problemet och hävda att gasintäkterna ger möjlighet att investera i långsiktiga och smarta energisystem. Med tanke på att idag över 90 % av landets befolkning är beroende av traditionella energislag som brännved och träkol och att mindre än 20 % av hushållen har tillgång till el så är nog dessa risker överdrivna. Gasen kommer troligen främst att användas i Dar es Salaam och några av de andra större städerna men på landsbygden är det förnybar energi som är lösningen. Men för att det ska bli en utveckling även för landsbygden så behövs en helt ny energistrategi.

En sådan långsiktigt hållbar energistrategi måste bygga på ett decentraliserat energinät där man ute i byarna bygger upp s.k. smarta elnät där elkunderna också blir elproducenter. Vi ser redan idag en liten början till en sådan utveckling i byar där man inser behovet av el främst för laddning av mobiltelefoner. Lokala entreprenörer investerar i små solpaneler för att sälja el bl.a. för mobilladdning men även för annan verksamhet. Ett sådant exempel är byn *Mkoma* utanför Musoma där organisationen *Ryangubo Irrigation Farmers Association* byggt en första pilotanläggning för lokal elproduktion med sol- och vindkraft. Anläggningen levererar el till fem hälsocentraler och ger belysning och el till community centers och lokala kvinnliga entreprenörer. Sådan inkomstbringande verksamhet inkluderar laddning av mobiltelefoner och annan batteribaserad el, betal-teve/video, Internet- och datorservice m.m. Projektledaren *Phoebe Magati*, som nyligen var i Sverige för utbildning hos LIFE Academy, säger att det var kvinnorna som först identifierade energi som den viktigaste frågan att lösa för byarnas utveckling. Utan energi, med dålig vattenkvalitet och utan vatten för konst-

Telekombolag som TTCL börjar intressera sig för att använda sol- och vindkraft för energiförsörjning av avlägset belägna stationer och kommer kanske i framtiden att spela en mer framträdande roll som lokal energiproducent på landsbygden.

bevattning blir det dåliga skördar, mindre mat och mer hälsoproblem. Därför arbetar hennes organisation nu med att bygga upp små lokala elnät i byarna runt Musoma, projekt där kvinnorna är ansvariga för såväl byggande som drift och underhåll av systemen.

Behov av förändringsagenter

Ett liknande projekt pågår i *Muheza distrikt, Tanga*. Detta är ett resultat av ett vänortssamarbete mellan Katrineholm och Muheza som *Joyce Kimwaga Lundin* skapat och som vi berättat om i tidigare nummer av Habari. En del i detta samarbete har nu resulterat i att man med svensk kompetens utvecklat ett containerbaserat system som innehåller energiproduktion med sol och vindkraft, vattenpumpning och kylanläggning. Anläggningen är utvecklad i nära samarbete med personer i de byar som valts ut att ingå i en första demonstration. I dessa samråd framkom ett starkt önskemål om kylrum för hantering av mjölk som bedöms vara en viktig framtida försäljningsprodukt från dessa byar. Finansieringen är nu säkrad för tre system som planeras att installeras under hösten 2013.

Nya initiativ som dessa i Muheza och Mkoma är ett resultat av idogt arbete av eldsjälar som Phoebe och Joyce. För att lyckas behöver sådant arbete stödjas på en rad olika sätt bl.a. genom kompetensstöd och nätverksbyggande. Inom *LIFE Academy* arbetar vi med att utbilda och stödja förändringsagenter som från sina olika utgångspunkter kan vara med att bygga ett hållbart samhälle. Vid vårt senaste utbildningstillfälle sammanförde jag Joyce med Phoebe och några av våra andra förändringsagenter från Tanzania. Det blev en livlig och kreativ diskussion som visade på vikten av samarbete mellan traditionella kompetens- och ansvarsområden samt hur viktigt det är att skapa nätverk där man kan hjälpa varandra. Man var eniga om att förändring kräver hårt arbete, och det är lätt att ge upp, så därför behövs samarbete i alla former. Eller som Joyce sammanfattade diskussionen *—It can be tough, but please never give up!! as you are not alone!*

Text och foto: **Tommy Månsson**

Vid rehabiliteringscentret CCBRT i Mzazani, Dar es Salaam, så sker en del av elförsörjningen med detta vindkraftsverk som tillverkats lokalt i Tanzania.

Här får Phoebe Magati och andra blivande förändringsagenter en lektion i hur man bygger sin egen vindkraftsturbin. Lärare är vindkraftsentreprenörerna Matiku och Kayungi som startat tillverkning av små vindkraftsturbiner i SIDO:s företagsby vid Pugu Road i Dar es Salaam.

Projektorprojektet mars 1979

Utdrag ur min anteckningsbok ”Noteringar i Tanzania 1978 och 1979” från tiden som lärare på Lindi Secondary School. ***Åke Abrahamsson***

Hamnstaden Lindi i södra Tanzania vid Lukolediflodens utlopp har en biograf, som är välbesökt när inte elektriciteten eller koleran sätter käppar i filmhjulet. Filmerna som visas är oftast dåliga. På fredagar och lördagar ger man föreställningar av karate-, agent- eller cowboykaraktär med dålig skådespelarkvalité inför en entusiastisk publik. En gammal indisk färgfilm under veckan är faktiskt att föredra enligt min smak. Övertydlig i handling och karaktärer, men med smäktande musik, kärlek och äkta sentimentalitet. Alla filmrullar har väl besökt alla världens möjliga biografer innan Lindi får dem i sina repiga skick.

Höga biobiljettpriser

Filmer gillas, men för de flesta är det för dyrt. Eleverna klarar inte av det ekonomiskt och biobesöken är också förbjudna i och med att föreställningarna går så sent. Filmerna startar kl. 21.30 varje gång. Eftersom TV inte finns i landet kan man säga att eleverna har liten erfarenhet av rörliga bilder.

Svenska informationsfilmer

Svenska ambassaden erbjuder sig att skicka ut svenska informationsfilmer till intresserade i Tanzania. Jag har utnyttjat den tjänsten och i augusti -78 visade jag fyra filmer i skolan, Lindi Secondary School, och även på min husvägg för folk i grannskapet. De handlade om Vasaloppet, Bergslagen, Sverige och skogssamer. Så kallade underhållningsfilmer kan man inte låna, inte ens om idrott. Eleverna och även andra vill verkligen se action, men filminstitutet förmedlar alltså enbart information.

Någon gång i början av februari -79 fick jag två nya filmrullar från Dar es Salaam. Det var en film i två delar, som handlade om folket i fyra länder; samerna. Nu tänkte jag visa film igen i skolan. För det behövs det en projektor. Skolan har, eller hade, en. Den har varit på lagning sedan ett år tillbaka, så det gäller att finna andra möjligheter till att få tag på en projektor. Jag känner till två, förutom den stordimensionerade biografpjäsen. En är den tyska katolska missionens projektor. Förra året försökte jag låna den, men det gick inte ty en projektorlampa saknades och så är fortfarande fallet. Återstår med andra ord den andra möjligheten, vilket var utbildningsmyndighetens (ELIMU:s) filmlandrover. En landrover utrustad med projektor och tillhörande utrustning för att visa film i byar i upplysande syfte. De hade lånat ut projektor till mig året innan och nu stod hoppet till dem igen.

ELIMU:s projektor räddningen?

En kort tid efter det att jag hade fått filmen gick jag in till ELIMU i kommuncentret för att prata med den ansvarige, Mzee Saidi. En korpulent mysig herre i femtioårsåldern. Jag träffade honom direkt och innan jag hann framföra min önskan, efter proceduren med alla hälsningsfraser, ställde han en fråga. –Har du någon film nu? Jag skall nämligen ut till byar i eftermiddag och om jag kan få låna film av dig vore det bra. I tre dagar blir jag borta. –Det går utmärkt. För jag behöver en projektor och då kan jag väl låna er efteråt? –Jo visst. Det är inga problem! Dagarna gick och jag mötte ELIMU:s Mzee Saidi igen. Han var väldigt glad. Filmen var utmärkt och byborna gillade den. Många djur fick vi se, sa han vidare. –Så nu kan jag få låna projektorn ett tag, frågade jag. –Inte just nu, svarade han. –Projektorn har några små fel, som vi måste reparera. Men kom igen efter helgen.

Jag kom igen efter helgen, men då var den fortfarande ur funktion. Jag kom igen igen, för att då höra att landrover med projektor och dess mzee hade åkt till Nachingwea för några dagar. Efter några dagar var jag på ELIMU:s kontor igen och möttes av informationen: –Mzee är fortfarande i Nachingwea. Han kommer att vara där i två veckor. Dagarna gick. Jag var nere i stan och frågade då och då. Inget resultat. Över en månad hade gått utan visning. Skulle jag skicka tillbaka filmen till ambassaden? Nej, har jag filmen, så skall jag också visa den. En ny förfrågan på katolska missionen görs, men de väntade fortfarande på sin projektorlampa. Så kom glädjebudet. Under en danstillställning en lördagskväll fick jag höra av någon informerad att både mzee och utrustning var tillbaka i Lindi.

Äntligen projektor, men…

Måndag 26/3. Under förmiddagen får jag efter en stunds letande och diskuterande lov till att låna projektorn. Även chefen för ELIMU pratade med mig och sade att min visning var prioriterad. Det lät ju

*Författaren på sin tjänste-*pikipiki *svalkar sig på stranden.*

Eftermiddagsaktivitet, rugarugafotboll med besök av koskötare.

mycket bra! Håltimman från skolan tillät även ett bankbesök. Körande därifrån hör jag ljud och ser viftande armar, som pockar på min uppmärksamhet. Mzee Saidi kommer fram till vägkanten från kommunhuset. Han talar om, att landrovern skall iväg för justering, så om vi kan ta projektorn nu på din motorcykel vore det bra. Okey, svarar jag. Han tar ut den stora projektorn ur landrovern och tar plats bärandes på den bakom mig på mc:n. Hur han/vi skall klara det vågar jag inte tänka på. Vi kör genom stadens gropiga gatunät, ibland lite i slalom, och upp till kullen med sina sandiga vägar där jag bor. Det är väl bäst att kolla om allt fungerar hemma först. Jag skjutsar tillbaka Mzee till stan och hamnar själv på skolan vid 11-tiden några minuter försenad till undervisningen.

Efter undervisningspasset upptäcker jag hemma vid lunchen att det fattas en del saker inför min filmförevisning. En tomspole för att samla upp filmen vid spelning saknas, liksom ett drivband till en av spolarmarna. En förlängningssladd är inte att förglömma heller. Dr Wolfgang Herzberg, som jag delar hus med, vill att jag skall följa med till sisalestaten i Kikwetu några mil norr om Lindi. Vi, inklusive hans fru Nati, har precis blivit bjudna dit, där vi aldrig har varit tidigare. Det är ett speciellt ställe med doft av 50-talet och där ett kvardröjande schweiziskt par är driftchefer. Jag avböjer inbjudan och tänker göra ett försök att genomföra filmvisningen på skolan. Det hade jag ju så gott som lovat eleverna innan jag for hem kl 13 för lunch. Det blev att åka ner till stan igen för att få tag på Mzee Saidi. Han hade dock åkt till Ndanda, 10 mil från Lindi, och väntades tillbaka följande dag. Så i morgon får vi göra vi ett nytt försök!

Samling på lördagsmornar.

Tisdag 27/3. På morgonsidan var jag nere till kommunkontoret. –Jo då, en tomspole skall du kunna få, men det andra finns inte och behövdes inte, enligt dem. Det var till att lova eleverna film halvt om halvt igen kanske. Jag provade filmen och projektorn vid lunchtid och det fungerade. Visningen skulle kunna göras i två omgångar med början kl 15.00 kom jag och *Teacher on Duty*, Mrs Livigha, överens om. Vid 14.30-tiden anlände jag till skolan. Biologisalen skulle vi kunna använda. Den hade vi använt året innan. Jag gick dit med några elever och vi provade kontakt efter kontakt i väggar, på elevbord och i skåp. Inte en enda kontakt gav ström. –Har ni haft ström här förut frågade jag och pekade på elevborden. –Det vet vi inte, svarade de. I andra ändan av salen ropade en elev. –Här finns möjligheter! Under en bänk och bakom en skåpsdörr låg en kabel. I dess ända stack tre tampar ut. Där skulle vi göra en koppling. –Nej, det gör vi inte, sade jag. Vi skall använda kontakter och inte äventyra någon säkerhet. Elektricitet är lurigt, speciellt med tanke på alla dessa störningar av utebliven elleverans från myndigheten TANESCO. Dessutom är jag inte säker på vad eleverna har för egna erfarenheter och kunskap kring användande av elektricitet. Vi fick söka nya alternativ.

Ingen el i fysiksalen heller

Kemi- och fysiksalen sade någon. De är mindre, men om vi tar två omgångar får vi chans att klara det. Vi knallade dit och mina medhjälpare talade om att fysiksalen saknade el. (Vilken fysiksal saknar el?) El får vi dock i kemisalen. En elektrisk klocka på en långvägg besvarades av mina lyckliga blickar. Sekundvisaren gick graciöst fram som i en balett. Fysik- och kemisalen låg vägg i vägg med ett preparationsrum dem emellan. Eftersom det stod en del kemikalier på bänkarna i kemisalen kom vi fram till att fysiksalen skulle vara lämpligare att visa filmen i. Det förutsatte dock en förlängningssladd, vilket jag hade kollat upp under gårdagen så smått. Det fanns en sladd på skolans kontor med ena ändan saknande en kontaktdosa. Det skulle kunna fixas och duga. Nu var klockan efter 15.00 och kontoret stängs kl 14.30. –Någon nyckel till kontoret kan ni inte få nu, sade vicerektorn. –Den har kontoristen och han har gått hem. Det fick räcka för idag! –Vi visar filmen i morgon, sa jag till medhjälparna. –Då har vi sal, projektor och sladd klara.

Testkörning hemma

På kvällen såg jag filmen hemma i vardagsrummet med de övriga europeerna i Lindi: Wolfgang, Natie, Stephan och Per-Ivar. Stephan var liksom Wolfgang en tysk volontär och han var lärare i ekonomi på samma skola som jag. Per-Ivar var också volontär (fredskårist) som jag, inom SIDA, och var *Inspector Mechanic* på Maji (Vattenverket).

Filmen var bra. Den visade hur det moderna samhället gör intrång och hotar en minoritets levnadsvillkor. Vattendammar i fjällvärlden och skogsavverkningar i skogslandskapet förminskar samernas områden och rörlighet. Även turism skapar försämring. Ett universiellt ämne som verkligen kan appliceras på Tanzania i sin strävan att öka produktion och skapa högre välstånd och där vissa grupper kan komma i kläm. Den europeiska premiärpubliken gillade filmen. Kanske gör skolans elever likaledes i morgon!?

Onsdag 28/3. Nu gäller det att få klart saker och ting. I det närmaste gäller det att ha en förlängningssladd färdig. En före detta uttagstavla för el blir avplockad ett av dess kontaktuttag. Två utnämnda elever sätts till att färdigställa skarvsladden. Vid 13-tiden visar de mig en klar sladd och vi kollar den i kemisalen. Det fungerar utmärkt. –Då kommer jag tillbaka vid 15.00 och då kan vi äntligen se på film, konstaterar jag glatt. Det är onsdag och jag vet att eftermiddagen är fri från aktiviteter för eleverna och de som har logi i staden missar kanske detta tillfälle. Det får bli en visning i morgon också. Jag anländer 15.00.

För ljust i biologisalen

–Vi har bytt sal, sade stjärneleven Wilson Mwakitalu, som hade tagit ansvaret för att det skulle fungera. –Vi behöver en större sal, så vi tog biologisalen och ▶

kopplade sladden till ett lamputtag i taket. Okey, okey turerna är många, så varför inte? Nu skulle det inte behövas två föreställningar. Biologisalen är dock ljusare än de andra, så mörkläggningen behövde fixas först. Efter några minuter anlände diverse tygstycken. De sattes för fönstren, som alla saknade gardiner. När det var klart såg det misstänkt ljust ut. Skulle vi kunna se bra? Nej då, var svaret på den frågan. Vid uppspelning på den vita väggen kunde jag se filmens titel i inledningen, men sedan var det bara flimmer och filmen såg ut att vara i svartvit. Eleverna gav ifrån sig besvikna ljud och det vara bara till att stoppa filmen. –Mina vänner ni ser hur dåligt det är. Vi visar filmen ikväll kl 19.00 i stället! Till dess hinner jag göra ärenden i staden, tänkte jag. Jag besöker ”eggshopen”, enda affären där man har chans att köpa ägg i, och marknaden för frukt- och grönsaksinköp. På väg hemåt ser jag en välbekant vinkande gest framför mig. Vem där vid sidan om vägen om inte Mzee Saidi. Han undrar om jag har visat filmen några gånger redan. Jaså inte! Men nu är det så att han behöver projektorn i kväll. En manager på en plantage hade ringt och påmint om att de skulle visa film ikväll. (Schweizaren kanske?) Går det bra att låna projektorn, undrade Mzee. Nyheten var mer ett besked än en fråga. Jag var ju helt i beroendeställning och samtidigt är Mzee trevlig och reko, så varför inte ”rädda” honom. –Det är ju er projektor, så jag är väl tvungen att lämna tillbaka den då, sade jag med förtvivlad min. Mzee skrattade i sin vibrerande stil och försäkrade mig: –I morgon har du projektorn igen. –Tror du det? Jag tror ingenting! Vet du förresten att jag har en ledig säng på sjukhuset. De bara väntar på min ankomst! Och den blir väl i morgon. Mzee och jag åkte till skolan för att ta ut projektorn från biologisalen. Några elever var där och anade oråd. Mzee talade om hur det låg till och lovade dem filmvisning nästa dag. Utanför biologisalen spelade elever fotboll. De såg förvånade ut när vi drog iväg med filmapparaten. Tänk er. Vi hade fixat klart allt för någon timma sedan och filmen hade startats. Allt var på plats utom mörkret och nu blev vi av med projektorn! Vi hade snubblat på mållinjen. –När kommer du med projektorn i morgon, frågade jag Mzee i någon form av uppbyggnadsfas. –Mellan 8 och 15, blev hans svar. Mellan 8 och 15!!

Torsdag 29/3 Undervisning hade jag fram till 13.00 och lunchrasten varade till 15.00. Ingen projektor hade anlänt till skolan före 13.00 och inte tänker jag åka och jaga bekräftelse på löftet. Jag kan åka ner senare till skolan och kolla om projektorn hade anlänt. Lite sent anlände jag till skolan eftersom jag hade slaktat fyra kycklingar hemmavid. Klockan var efter 17.00. –Har Mzee varit här? frågade jag en tillkommande elev förväntanslöst. –Javisst, blev svaret. Va! Har turen äntligen vänt? Jag såg att projektorn stod i skolans affär och dit in kommer vi alltid. Så det var bara till att meddela eleverna: –Då ser vi filmen i biologisalen kl 19.30 i kväll efter att ni har ätit er kvällsmat!

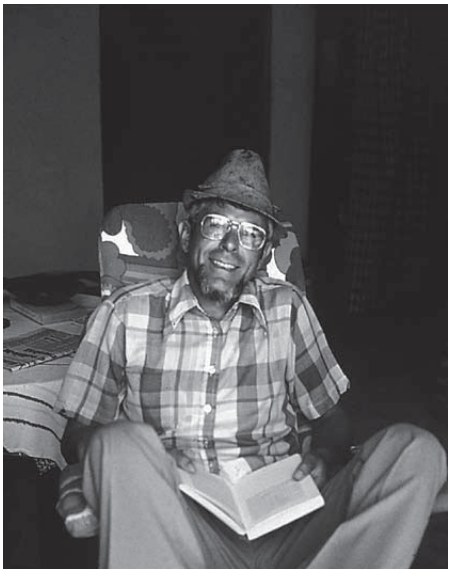

Fader Dionys, numera Biskop, fixade tomspole till projektorn.

Ingen tomspole igen

När jag hemma lägger filmrullarna i korgen inför skolfärden kommer jag att tänka på tomspolen. Jag har ingen hemma och fanns det någon intill projektorn i skolaffären? Jag hade inte sett någon och i biologisalen blir mina farhågor bekräftade. Någon tomspole finns inte. Däremot finns en packad biologisal av förväntansfulla elever. Skall vi behöva ge upp igen? Jag hade redan funderat på utvägen. Den tyska katolska missionen, Benedictine Fathers, i andra ändan av staden hade kanske en tomspole? –Om en kvart är jag tillbaka med eller utan tomspole, meddelade jag eleverna. Genom stadens kratervägar gick motorcykelfärden. Kratrarna var fyllda med regnvatten och i diset försökte jag att kryssa mellan alla pölar. Hastigheten var hög och vatten skvätte omkring, dock inte på någon kvällsflanör. Många blickar följde nog min färd och man undrade nog vad som var på gång. Jag nådde missionen i bra skick och hade turen att fader Dionys var hemma. Här blev det nog inga hälsningsfraser utan frågan om tomspole kom direkt. Fader Dionys började leta omedelbart, men vart att söka visste han direkt inte. Det var liksom inte hans avdelning så att säga. Han letade febrilt i rum efter rum. Efter en stund var fyra genomsökta. Ett femte rum var låst. Fadern (prästen) som bodde där var bortrest. Kanske hade han lagt nyckeln någonstans. Nu började Fader Dionys att leta efter nyckeln till det femte rummet. I ett skåp hittade han en nyckel som passade till rummet och där i garderoben, på golvet, låg en låda med filmrullar. Några såg rostiga ut och var troligen från 50-talet, vilka jag redan hade sett. Gamla amerikanska och engelska journalfilmer bl.a. En tomspole fanns också, men var den i rätt storlek? Troligen, om man jämförde den med filmerna som fanns där. Så iväg då. Allt klart med andra ord, eller skulle nu elektriciteten sätta stopp för vidare visning? Jag småskrattade för mig själv vid tanken på möjligheten att TANESCO skulle bryta leveransen av el, som de kunde göra i tid och otid. Ett stort jubel mötte mig i biologisalen när jag trädde in med en tomspole i lyftad högerhand, men stämningen dämpades när jag inte lyckades få fast filmen i banan framför ockularet. Jag letade efter ett reglage i minut efter minut och svettdroppar efter svettdroppar i den varma tropiska natten. Till slut fann jag en spak intill eller bakom ockularet och filmen blev rätt fixerad i sin bana.

Efter en månad äntligen visning

Äntligen kunde vi börja! Vid två tillfällen trodde jag senare att TANESCO stängde av leveransen av el då allt slocknade, vilket skapade ett ljudligt missnöje bland eleverna, men det var bara vårt lamputtag i taket, som släppte ifrån sig den tunga sladden. Filmen uppskattades, men eleverna vill, som vanligt, ha mer action. Text och speakerröst var på engelska och möjligen kan de ha haft svårt med språket. När eleverna gick mot sina sovsalar i nattmörkret kunde man höra filmens inverkan. Några elever hade snappat upp konsten att jojka och prövade hur det lät. Det lät bra och det värmde ytterligare. Äntligen hade jag fått visa eleverna lite film. Kanske var det upp mot 200 elever, som hade sett filmen och i morgon vill jag visa dagskoleeleverna de som inte bor på skolan, filmen också.

Fredag 30/3. Läraren R Mshana är ansvarig för kultur på skolan och kl 16.00 vill han visa upp sina adepters förmågor inom kör- och teaterunderhållning. Innan

dess tänkte jag klämma in filmförevisning kl 15.00 i fysiksalen. Med tanke på tidpunkten blir det bättre med ett byte till en mörkare fysiksal än att använda biologisalen. Strax före 15.00 dyker jag upp igen i skolan. Projektor, sladd och sal finns, men en testkörning visar att bilden blir svag. Filmduk och ljusförhållande är problematiska. Filmduken består av en brungul korktavla. Det finns bara en sak att göra; att åka hem och hämta ett vitt lakan. Även fler tyger för mörkerändamål togs fram samtidigt på skolan. Bilden blir faktiskt bra till glädje för ca 100 st elever.

Avbrott för teater om Idi Amin

Vi hinner dock inte se mer än 1:a delen innan vi går ut för att se agerande skolungdomar i skuggorna under lövrika träd. Där var det mer action och känsla! En minnesvärd pjäs om Idi Amin och kriget med Uganda och fin körsång, som jag delvis faktiskt fångade på egen Super 8 film, var en upplyftande längre paus innan 2:a filmdelen visades.

Några elever från gårdagens filmvisning passade på att se filmen idag också. Kanske ville de ha något förtydligat. Engelska språket kan vara knepigt och för en del mycket främmande, trots att det är deras undervisningsspråk. En elev frågade mig vad reindeer betydde och en annan undrade varför man skar i kalvarnas öron till alla bilder och förklaringar till trots. Vid visning av film brukar jag ge en kortare presentation och senare sticka in med egna kommentarer under filmens gång. (Snö och skidåkning var ett obligatoriskt förtydligande förstås.) Filmens grundton om en minoritet med det modernare samhällets intrång nämnde jag och påminde dem om t.ex. masaier och andra grupper som har landtvister med myndigheter i Tanzania. Som sagt, ett universiellt problem. Mitt huvudsyfte med visningarna är dock inte informationen och upplysningen i sig, utan att eleverna blir uppskattade, får underhållning och vardagen förgylld.

När får vi se film nästa gång?

–När får vi se film nästa gång, undrade en del elever. –Det beror på en mängd olika faktorer, svarade jag. –Om allt går väl så kan vi visa filmer oftare.

Måndag 2/4, först då kunde jag skicka tillbaka filmen till Dar es Salaam efter sju veckors innehav. Det kändes faktiskt rätt så skönt att få skicka tillbaka filmen. Samtidigt begärde jag en ny laddning!

Bild och text: **Åke Abrahamsson**

Afrikanska språk – vägen till utveckling

Han började skriva på engelska, men idag skriver den kenyanska författaren Ngũgĩ wa Thiong'o sina böcker på sitt modersmål kikuyu. I en intervju i tidningen Modern Psykologis temanummer *Språk* (maj 2013) säger han att en fängelsedom för en pjäs som han skrev på kikuyu fick honom att sluta skriva på engelska. Thiong'o kallar det en motståndshandling.

Examensfoto från en secondary school i Morogoro. På secondary school undervisas på engelska men många vill införa swahili som undervisningsspråk.

Kolonialspråket engelska är medelklassens språk, de styrandes språk, men majoriteten använder afrikanska språk. I den första teve-debatten inför ett val i Kenya talades bara engelska. –Det finns skäl att fråga sig vilka människor som kandidaterna egentligen intresserar sig för, säger Thiong'o.

I Sydafrika arbetar frivilligorganisationen *Casas (Centre of advanced studies of African society)* för att upprätta de afrikanska språken.

–Inga framstående samhällen har utvecklats på andra språk än sina egna, säger Kwesi Kwah Prah, chef för Casas (Modern Psykologi/Språk). Han menar också att de egna språken är den felande länken för Afrikas utveckling. I Europa använder varje land sitt eget i språk för utbildning. Fördelarna är välkända i hela världen – utom i Afrika.

Det finns olika synsätt på hur man ska höja statusen på de afrikanska språken och kunna börja använda dem inom till ▶

exempel utbildning. Casas arbetar för att ”slå ihop” liknande afrikanska språk/dialekter till kärnspråk och ge ut till exempel läroböcker på afrikanska språk. Meningen är inte att skapa nya språk, bara att vi strukturerar besläktade språk. –Då kan samma läroböcker nå 15 miljoner människor i stället för en miljon.

Många är kritiska mot tanken på så kallade kärnspråk.

–I Sydafrika finns det språk som är väldigt lika varandra, säger Tore Janson, lingvist och professor emeritus vid Göteborgs universitet, men i till exempel Nigeria talar man över 500 språk, som är relativt olika.

I stället tror han att större afrikanska språk som swahili och hausa kommer att bli starkare. Men kolonialspråken kommer att fortsätta vara viktiga i de afrikanska länderna söder om Sahara.

Afrikanska unionen hade från början fyra officiella språk: arabiska, engelska, franska och portugisiska. År 2003 lade man till spanska och swahili.

Text och bild:
Monica Johansson

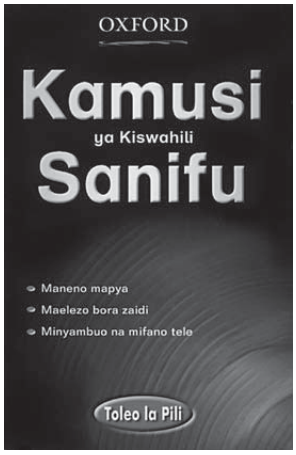

Till skillnad från de flesta länder i Afrika söder om Sahara har man i Tanzania vinnlagt sig om att utveckla det inhemska språket swahili till nationalspråk. Det är undervisningspråk i grundskolan, och press, radio och teve domineras helt av swahili. Kamusi ya swahili sanifu*, Ordbok för standardswahili, kommer ständigt ut i nya uppdaterade upplagor med nybildade ord.*

My dear Tanzania

Soon after becoming free from colonialism it was the call of our former father Mwalimu Nyerere to every citizen to get education so that our nation can use it as the key to chase away our very enemies such as poverty, ignorance and diseases.

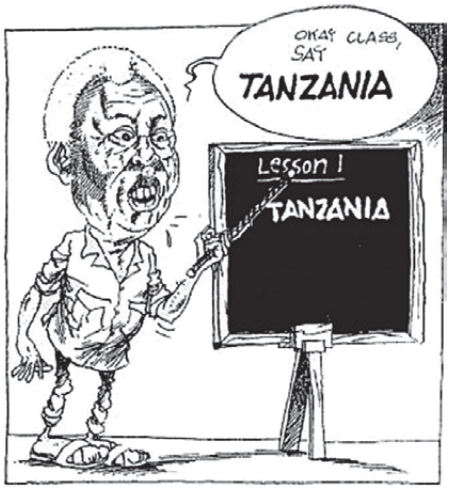

In 1970s Tanzania citizen were not aware about modern education. Most of them relied on tradition and custom and they were mostly engaged in informal education systems. Thus girls were learning on how to care for their families and more priorities were provided to boys than girls.

At the mid of 1980s Tanzanian citizen increased their awareness about education. They tried to provide equal opportunities between boys and girls in obtaining education. This was made through decrees, some marks for girls to join secondary school at A Level education and to give first priority for sponsorship for girls.

For all that time our poor parents who sponsor us in education, they did anything possible to insure that we got good education without care how much they toil. This was done through selling and their Cattle and sometimes their Lands. They did all this because they hope that one day the harvest period will come and it will wash away all blood and tears which shed the on the process of giving us education.

Recently, things have been changed abruptly after having a number of schools and colleges now a number of the young generation are educated but still they depend to their parents because there is no any carrier to perform. Others are engaged in illegal things at the time others are try to use their knowledge to find means of handling their life.

Even entrepreneurship can solve this problem but it still is a challenge to our youth because we do not have capitals, all family assets were finished during schooling period. My dear Tanzania tell me where I can hide my face because now my mother is sick my young brother is hungry and all cattle were sold in order to pay my school fees and my lovely father promised them that after finishing school I will get job and I will help them to solve their problems. Where is that job, please show me.

I always believe that I am the heart of this nation, all economic growth its waiting for me, since I was a kid I think today it’s my time to speak out about this, please tell don’t be quite.

My dear Tanzania where is self reliance which I thought I can get though education? Are you blind? Don’t you see how much we are suffering in towns and cities? Why are all loans opportunity you provide to the rich people who own business. Where can I start if all stocks were consumed so long ago when you called me student.

I paid you a lot to give me education, where is my return? Yesterday you told me that it is better if I return to the village. Don’t you remember the place where we used to cultivate you sold it to the settlers so how I will go to survive?

Thanks for your yesterday announcement about employment I think you have some one you targeted, if you think about me why you need ten years experienced person and you know since I finish my studies I didn’t work anywhere.

My dear Tanzania to day I have no more to say but I still wait your answers, ooh my dear Tanzania.

Shukuru Matutu

Shukuru Matuma is an unemployed trained social worker in Bukoba who has been involved in the following up of the Tumaini Children’s Home.

Tidningskrönikan:

Illegala invandrare körs ut

Perioden aug–okt kännetecknas av mycket rapportering om operation Kimbunga som skall få illegala invandrare att lämna Tanzania – övergrepp har rapporterats och man har i vissa fall kastat ut efterfrågad arbetskraft.

Utrikespolitiskt domineras perioden av en konflikt med Rwanda om fredsarbetet i östra Kongo, samt en spricka mellan Tanzania och flera av medlemmarna i Östafrikanska unionen. Biståndsavtal med Kina, USA, EU och Japan har blivit rapporterade – det verkar som Tanzanias popularitet är oförminskad.

I en oroande utveckling har en al-Qaida-inspirerad terroristgrupp tagits under träning i Mtwara, och senare en liknande grupp i Tangaregionen.

USAs ambassadör Alphonso Lenhardt presenterar avtal om elförsörjning.

Malariaprofylax doneras av Kina
Kina har skänkt malariamedicin för 1,2 US$ miljoner till Tanzania som enligt millenniemålen har ett starkt åtagande att bekämpa malaria – utbredningen har minskat 10 % fram till 2011. *2/8 – Sabahi*

Kikwete: Fortsatt vänskap med Rwanda
President Kikwete uttalade i sitt månatliga tal till nationen att relationerna till Rwanda har försämrats på grund av hans arbete för fred i grannlandet Kongo-DRC. Han vill emellertid fortsätta ha goda relationer med Rwanda samtidigt som han arbetar för fred i Kongo-DRC. Tanzania leder den nyligen inrättade FN-brigaden i östra Kongo-DRC där M23-gerillan, en grupp bestående till största delen av Tutsi-krigare som de flesta anser stöds av Rwanda, slåss mot Kongolesiska armén. Rwanda förnekar inblandning och påstår att FN-brigaden mött Rwandiska Hutu-rebeller (FDLR).

I maj ansåg Kikwete att alla inblandade länder borde hålla samtal med alla rebellgrupper, vilket upprörde Rwandas regering som ansåg samtal med FDLR oacceptabelt och beskyllde Kikwete för att vara Hutukramare. *3/8 – Reuters*

Vattenstölder halverar intäkter
Illegal tappning från vattenledningarna och läckor fortsätter att dränera DAWASCO:s finanser med förluster på 4 bn/- i månaden. Bolaget pumpar in vatten motsvarande inkomster på 8 bn/- men knappt 3,5 bn/- betalas in. Vid sidan av läckande rör finns notoriska syndare som byggarbetsplatser, tillverkare av cementblock, trädgårdar, biltvättar och tankbilar som säljer vatten. *4/8 – Daily News*

Japanskt bistånd för infrastruktur
Japan vill hjälpa Tanzania att rusta upp infrastruktur inklusive *Central Railway Line* samt stödja med utbildning i geotermisk teknologi, meddelades under ett besök av Japans ekonomiminister. Tanzania anser att järnvägslinjen är vital för den ekonomiska utvecklingen och som transportlänk till flera andra länder. Japan har tidigare kommit överens med Tanzania om att förbättra och bygga ut hamnarna i Dar es Salaam och Mtwara liksom att utveckla utvinningen av naturgas.
11/8 – Guardian

Flyktingar återvänder
Kikwetes direktiv den 25 juli till utlänningar i Kageraregionen att lämna landet eller bli utkörda har inneburit att nästan 7.000 illegala invandrare (Rwandier, Ugandier och Burundier) har korsat gränsen fram till 11/8. Enligt vittnen blev de som återvände till Rwanda väl mottagna av myndigheterna. Enligt Kageras polischef passerade 1.600 kreatur tillsammans med 6.780 personer gränsen till Rwanda. Han beräknade vidare att cirka 5.000 djur förts till Uganda på illegala vägar. Man beräknar också att cirka 20.000 personer har lämnat landet på illegala vägar.

Avsikten med direktivet uppges vara att minska förekomsten av väpnade rån och av folk som trängt in i *Wildlife Management Areas* (WMA) och illegalt låter djur beta där. President Kikwetes beslut kom sedan en grupp tungt beväpnade män utsatt flera bussar längs vägen mellan Muleba och Biharamulo för bakhåll och rån. *13/8 – Daily News*

Energiöverenskommelse med USA
Tanzanias *Energy and Water Utilities Regulatory Authority* (EWURA) träffade igår avtal med amerikanska myndigheter att bygga upp kapacitet för energireglering med målet att lösa Tanzanias energiproblem. Avtalet, som är ett steg i president Obamas *Power Africa Initiative*, kommer att ge bättre eltillgång för både affärsverksamhet och privatpersoner hävdade amerikanska ambassadören. Inom ramen för initiativet kommer USA att tillhandahålla tekniska verktyg, mobilisera privat kapital, stödja kapacitetsbyggande samt hjälpa Tanzania att införa policys och regler som kan attrahera investeringar. USA kommer att tillsammans med Tanzania skapa projekt som ska generera ungefär 500 MW år 2015. *15/8 – Sabahi*

Kikwete och Kagame inte på "speaking terms".

Samarbete med Indien stärks
Den här veckan firar Indien sitt 67:e år som självständig stat. Under ett besök av Indiens handelsminister Kaur uppmärksammas den stora betydelse det indiska folket har haft för Tanzanias och övriga Afrikas ekonomi. De senast åren har Indiens betydelse som samarbetspartner ökat väsentligt bl.a. genom att *The India-Africa Business Council* (IABC) skapats. År 2012 hade handelsutbytet med Tanzania stigit till nästan 1,4 mdrUS$ och beräknas fortsätta öka.
15/8 – Daily News

Nygammal bank får utmärkelse
National Microfinance Bank (NMB) blev utsedd till landets bästa bank av tidningen EuroMoney. Med 150 kontor över hela landet är banken viktig, speciellt för landsbygden. År 2012 hade man 1,8 miljoner kunder, 500 uttagsautomater och 750.000 konton med mobil access. Under 2012 steg lånestocken med 19 % och insättningarna med 27 %, betydligt bättre än andra banker. *19/8 – Daily News*

För få sökande till högskolorna
Tanzania har nästan 80.000 1:a-årsplatser vid högskolorna, men än så länge finns bara drygt 40.000 sökande. Ett skäl är att så många miss-

Sheikh Al Harthy får Air Tanzania att lyfta.

lyckats med *form 6 examen*, och därför inte är behöriga. Ett annat är att det förut fanns en kö med behöriga, som man nu betat av. TCU, det tanzaniska högskoleverket, råder skolorna att öka reklamen och att även rikta sig till utländska studenter. *19/8 – Guardian*

Tanzania i ledningen för SADC
Tanzania har fått äran att tillsätta posten som Executive Secretary i *Southern African Development Community* (SADC), vilket ses som ett erkännande av landets bidrag till fred och stabilitet i regionen. Nyvalda sekreteraren Dr Stergomena Tax fick ett massivt stöd när president Kikwete nominerade henne till posten.
24/8 – Daily News

Planer på el-export
Kenya har lämnat in en begäran om att få köpa 1.000 MW el som kommer att genereras med naturgas från Mtwaras Mnazi Bay år 2015, avslöjar energiminister Muhongo under en inspektion av den 530 km långa pipelinen från Mtwara som byggs av *China Petroleum Pipeline Bureau*. Ministern sa att landets nästa stora exportprodukt kommer att bli el. År 2015 kommer vi ha kapacitet att generera över 3.000 MW, vilket överstiger vår egen efterfrågan. *26/8 – Daily News*

Jordbrukssektorn fortfarande viktig
Jordbrukssektorn ökar produktionen och bidrar väsentligt till landets BNP och valutainkomster trots många utmaningar uppges i en rapport om översyn av landets livsmedels- och jordbrukspolitik. De senaste tio åren har jordbruket växt med 4,2 %. Branschen svarar för en fjärdedel av BNP och cirka 34 % av valutainkomsterna. Även om sektorn har växt långsammare än andra sektorer, så har den lyckats producera mer än vad som normalt krävs för den inhemska konsumtionen av säd, ris, majs och dylikt. Detta har skett samtidigt som budgeten för jordbruksstöd minskat i reala termer.
26/8 – Daily News

EAC vill stoppa tjuvjakt
Östafrikanska parlamentet EALA antog förra veckan en resolution om ett gemensamt program mot tjuvjakt för regionen. Det är bråttom säger kenyanen Abubakar Ogle och vill ha en halvering av antalet dödade elefanter och utförseln av elfenben till främst Asien. Avskjutningen är så hög som 30 elefanter om dagen (10.000 om året). EALA välkomnar nu skapandet av the *International Consortium for Combating Wildlife Crime* där UNEP, Interpol, Världsbanken och USAs regering ingår. *26/8 – Daily News*

8 nya plan till Air Tanzania
Sheikh Al Harthy från Oman meddelar att hans bolag kommer att tillföra fyra Embraer 175 och fyra Bombardiers till *Air Tanzania Company Limited* (ATCL). Al Harthys erbjudande är ett svar på president Kikwetes uppmaning vid ett besök i Oman att satsa på nya investeringsområden. Han erbjuder också utbildning av 10 flygingenjörer för specialisering på de båda flygplanstyperna. Shejkens bolag kommer till att börja med att investera 100 mUS$. *27/8 – Daily News*

EU bidrar med 101 mdr/- till budgeten
EU anslår 101 mdr/- i bistånd till 2013/14 års budget. EU:s ambassadör Sebregondi sade att biståndet var i linje med planen att uppnå millenniemålen. Utbetalning av mer budgetstöd är beroende av vad regeringen uträttar och vilka resultat som uppnås när den nationella politiken och utvecklingsplanerna genomförs. EU har dock uppmuntrats av framgångar avseende en reformerad ekonomistyrning och en stabilitetsorienterad makroekonomisk politik. Budgetstödet har gjort att Tanzania kunnat upprätthålla en hög nivå på utvecklingsutgifterna utan att öka lånen. Det har bidragit till en stabil nivå på de offentliga investeringarna och en snabb återhämtning från den världsomspännande finansiella krisen. Budgetstödet har bidragit till en fördubbling av inskrivningen i primärskolan och att övergången till sekundärskolan ökat från 20 % år 2006 till 54 % år 2012. *28/8 – Guardian*

Barnarbete i gruvorna
Tusentals barn, några så unga som 8 år, arbetar i småskaliga guldgruvor – gruvor med eller utan licens – trots hårda lagar emot barnarbete i gruvor enligt en rapport

Dr Stergomena Tax nu i ledningen för SADC.

Ugandas Museveni får medlaruppdrag mellan Kikwete och Kagame.

från *Human Rights Watch* (HRW) kallad *Toxic Toil*. Rapporten beskriver hur barn gräver och borrar i djupa instabila gruvhål, arbetar under jord i skift på upp till 24 timmar och transporterar och krossar tunga säckar med malm. De riskerar att skadas om gruvan kollapsar och av verktygen men också långsiktigt genom att utsättas lång tid för kvicksilver, andas in damm och bära tunga bördor. Tanzania är Afrikas fjärde största guldproducent och näringen svarar för 5 % av BNP och en tredjedel av exporten. Man räknar med att 10 % av landets guld kommer från småskalig gruvdrift. *28/8 – Guardian*

Uganda ombeds medla med Rwanda
Tanzania har bett Ugandas president Museveni att hjälpa till att lappa ihop de dåliga relationerna mellan Tanzania och Rwanda som uppstod med anledning av oenigheten om president Kikwetes fredsuppdrag för Kongo DRC. Se 3/8.
29/8 – Reuters

Flera tvingas lämna Tanzania
Något fler än 21.000 utlänningar hade 28/8 lämnat Tanzania frivilligt och återvänt till sina hemländer. Se även 13/8. De illegala invandrarna levde i Rukwa-, Kigoma- och Kageraregionerna och kom ursprungligen från Burundi, Rwanda, Uganda och Kongo. Enligt immigrationsmyndigheten planerar man inom kort en särskild operation mot dem som fortfarande är kvar i landet. Man kommer att ha patruller i området, vägspärrar och kontroller. Man koncentrerar sig på de tre regionerna på grund av säkerhetsläget där med rån, tjuvskytte och illegalt betande boskap. *29/8 – Daily News*

Zanzibar i olje/gas avtal med Shell
Oljebolaget Shell och regeringen i Zanzibar har undertecknat en avsiktsförklaring om samarbete. Dokumentet tar särskilt upp inledande åtgärder för att bygga kapacitet för branschen och satsningar på att utveckla ungdomars kunskaper i bl.a. entreprenörskap. Shell har fyra licenser i Zanzibar och arbetar ihop med brasilianska PETRA på två ställen i Tanzania. Shell avser enligt deras lokala represen-

Finjansminister Mgimwa sänker vägtullarna för tradare från Rwanda.

tant att arbeta hållbart, ekonomiskt och ansvarsfullt, medan Zanzibar anser att överenskommelsen är ett stort steg framåt mot att utveckla energisektorn. Zanzibars president Shein är för närvarande i Holland. *30/8 – Daily News*

FN:s matprogram stöd för Tanzania
Drygt 1,2 miljoner människor får hjälp av olika program som initierats av *World Food Programme* (WFP) med en årlig budget på 65 mUS$, enligt ett pressmeddelande från WFP. Programmen som satts igång är *Country Programme*, *Purchase for Progress* och *Refugee Operation* och dessa är i linje med Tanzanias strategi för fattigdomsbekämpning. *Food for Education* ingår och gör att en halv miljon barn i primärskolor får skollunch. WFP arbetar också med att förbättra tillgången på vatten i skolorna.
7/9 – Daily News

USA vill skicka drönare mot tjuvjakt
Regeringen har genom sin USA-ambassadör tagit emot förslag om att skydda och bevara de vilda djuren från tjuvjakt genom att använda obemannade flygplan (drönare). Förslagen är en reaktion på president Obamas tal vid hans besök i Tanzania i juli. Ambassadören har tagit emot förslagen i positiv anda och fortsätter nu diskussionerna. *7/9 – Daily News*

Sänkta vägavgifter för lastbilar
Tanzania tänker sänka vägtullen man tar ut av rwandiska långtradare för att häva dödläget mellan de två länderna i frågan om transitkostnader. Rwanda höjde vägtullen för tanzaniska långtradare från 152 US$ till 500 US$ från 1 september och klagar över att Tanzanias avgifter är högre än deras. Lastbilar med ett axeltryck över 4 ton betalar 16 US$ per 100 km på tanzaniska vägar. Den nya tullavgiften sköts emellertid fram i två veckor för att bereda väg för förhandlingar. De båda ländernas finansministrar kommer att mötas i Kampala. *9/9 – Daily News*

Swahiliutbildning allt populärare
Sju institut för högre utbildning har börjat sända grupper av studenter för att gå fullpoängskurser i Swahili i Arusha. Rektorn för *MS-Training Centre for Development Co-operation* berättar om femhundra studenter från Europa och Nordamerika som flyger till Tanzania för att lära sig landets språk. De kommer t.ex. från universiteten i Michigan och Oklahoma. Institutet MS-TCDC är ett joint-venture mellan Tanzania och Danmark. *9/9 – Daily News*

Hjärtoperationer vid Muhumbili
Muhumbili National Hospitals (MNH) nya hjärt- och utbildningscentrum siktar på att ta hand om 60 % av alla hjärtpatienter som för närvarande remitteras utomlands när verksamheten når full kapacitet. Det kostar ungefär 10.000 US$ att göra en hjärtoperation i Indien, medan det nya centret gör det för en patientkostnad på 6.000 US$ som dessutom ersätts av staten. *11/9 – Daily News*

Kompromiss om vägtullar
Tanzania och Rwanda har nu kommit överens om harmoniserade vägavgifter på 152 US$ per lastbil som går i trafik mellan de två länderna istället för de 500 US$ som Rwanda planerade. Se 9/9. Finansminister Mgimwa meddelar vidare att Tanzania för egen del har gått med på nya avgifter i stället för att riskera förlust av transittrafiken. Korridoren trafikeras med transitgods till Rwanda, Burundi, Uganda och Kongo DRC.
12/9 – Daily News

Kinas investeringar inget hot mot USA
I ett offentligt uttalande gemensamt med ordföranden för *US Foreign Affairs and Development Budget Committee* i Washington påpekar president Kikwete att närvaron av kinesiska kommersiella bolag inte påverkar eller hindrar amerikanska bolag som vill investera i Tanzania. Storbritannien är störst vad gäller investeringar i Tanzania följt av Kenya, Indien och Sydafrika. Kina kommer som nummer tio. *21/9 – Daily News*

Ökad livslängd
Den förväntade livslängden i Tanzania har ökat med 6 år från år 2002 och är 57 år enligt 2012 års Folk- och Bostadsräkning, enligt *National Bureau of Statistics* (NBS). Ökningen beror på minskad barna- och vuxendödlighet. Förbättrad hälsa och högre inkomster gör att den förväntade livslängden ökat på individnivå. *26/9 – Guardian*

Betty Miss Tanzania 2013
Skönhetsdrottningen från Dar es Salaam, Betty Boniface (20), har blivit krönt till årets *Miss Universe Tanzania* vid en tävling i National Museum. I eventet som organiserades av *Compass Communications Company* deltog 15 tävlande. Betty som vann gick hem med 3 m/- kontant och en biljett så att hon kan representera landet i finalen i Moskva. *29/9 – Daily News*

Migranter från Malawi trakasseras
I juli gav president Kikwete illegala invandrare fram till 11 augusti på sig att lämna landet, vilket också tusentals, främst Burundier och Rwandier, har gjort. Se 13/8 och 29/8. Över 1.000 Malawier har också arresterats sedan kampanjen för att driva ut utlänningar kallad ”Kimbunga” (virvelvind) startade. Några Malawier berättade att de lämnat Tanzania efter attacker av lokalbefolkningen. *2/10 – Daily News*

Loliondomassajer behöver inte flytta
Premiärminister Pinda har utfärdat ett dekret att massajerna kan fortsätta bebo sin 1.500 km^2 stora region uppe i norr. Han återtog därmed regeringens beslut att de skulle hålla sig borta från markerna, ett beslut som syftade till att skydda viltet och vattenkällorna. Nu har regeringen kommit till slutsatsen att massajerna, som har levt där sedan urminnes tider själva är bra på att skydda och bevara och kan göra det i fortsättningen också. *2/10 – Reuters*

Kikwete varnar markspekulanter
Dagarna är räknade för folk som samlar på sig stora landarealer utan att utveckla dem, eftersom detta bromsar landets utveckling, varnar Kikwete. Land som inte utvecklas går tillbaka till staten. Han oroas av att några av spekulanterna finns bland nationens ledare.
8/10 – Daily News

Misstänkta terrorister i Mtwara
Polisen i Mtwara har arresterat 11 personer för att ha varit inblandade i illegal militär träning i Makoliongaskogen. De

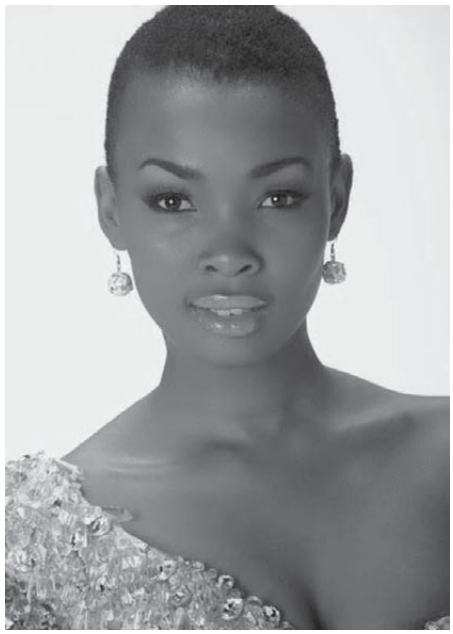

Betty Boniface Miss Tanzania 2013.

Premiärministrarna Pinda och Keqiang firar avtal.

misstänkta hade vid tillfället militär utrustning av olika slag och 25 CD med träningsinstruktioner av ett slag som al-Qaida och al-Shabab sägs använda.
8/10 – Guardian

NHC säljer ut bostäder
National Housing Corporation (NHC) kommer att sälja ut delar av sitt husbestånd. Man säger sig på detta sätt gynna 18.000 som söker hus samt skapa 200.000 arbetstillfällen. Statistiska beräkningar visar att det saknas runt 3 miljoner bostäder och att behovet växer med cirka 200.000 hus om året. Försäljningskampanjen för hus till priser som folk har råd med går under devisen ”My House – My life”. (Anm: NHC har stora problem med skötsel av sitt husbestånd.) *9/10 – Guardian*

”Mobilskatt” fall för HD
Högsta Domstolen tillåter att fem mobiloperatörer, bland dem Vodacom, ansluter sig till den konstitutionella process som öppnats på initiativ av *Tanzania Consumers Advocacy Society* (TCAS). Statens generaladvokat förlorade därmed första omgången. I huvudmålet utmanar käranden 2013 års finanslag från årets budgetbeslut. Man anser att kravet på en månatlig avgift på 1.000/- från alla mobilkunder strider mot konstitutionen. Svarande i målet är generaladvokaten och finansministeriet. *10/10 – Daily News*

Protester mot stängning av tidningar
Reportrar utan gränser stödjer ett beslut av privata media att bojkotta all täckning av vad informationsminister Mukangana och chefen för *Tanzania Information Services* Mwambene säger och gör i protest mot bannlysningen av två dagliga swahilimedia, Mwananchi och Mtanzania. Mwananchi är suspenderad i 14 dagar och Mtanzania i 90 för att ha publicerat uppviglande artiklar. En tredje tidning Mwanahalisi har varit stängd sedan juli 2012. Parlamentet uppmanas nu riva upp 1976 års lag om tidningar som ger informationsministeriet makt att inskränka yttrandefriheten.
11/10 – Reportrar utan Gränser

IT investeringar i Bagamoyo
Tanzania Commission for Science and Technology (Costech) har tillsammans med *Export Processing Zone Authority* (EPZA) köpt 400 acres i Bagamoyo för att bygga upp en ITC-park. Målet för projektet är att utnyttja det nationella fiberoptiska huvudnätet för att skapa fler jobb, t.ex. callcenters. Eftersom det nationella huvudnätet är direkt kopplad till Indien och grannländerna gäller det att dra nytta av det. *12/10 – Daily News*

30 miljarder US$ investeras i gas
Norges Statoil och USA:s ExxonMobil kommer att investera 30 mdrUS$ innan kommersiell produktion av *liquefied petroleum gas* (LPG) kommer igång, vilket beräknas ske tidigast 2021. Hittills har de lagt ner en miljard US$ på borrhål i djuphavet mellan Kilwa och Mtwara.
19/10 – Daily News

Fler kinesiska turister utlovas
Kina har lovat att ta minst 30.000 turister till Tanzania under de närmaste tre åren för att stärka sektorn och relationen mellan länderna. Löftet gavs av ordförande för *China Travel Services* (CTS) Zhang Xuewu under ett möte i Shenzen med premiärminister Pinda och Kinas premiärminister Li Keqiang. Zhang sa att hans företag från och med nästa år kommer att säkra att minst 10.000 besöker Tanzania varje år.
21/10 – Guardian

Säkerheten för liv och egendom sämre
Säkerheten till liv och egendom minskar enligt en aktuell rapport. Forskarna Rose Aiko och Abel Kinyondo vid *Research on Poverty Alleviation* (REPOA) har också iakttagit att folks benägenhet att rapportera till polisen och söka dess hjälp var låg i jämförelse med andra afrikanska länder. Andelen tanzanier som upplevt brott (inbrott i hemmet och fysiska attacker) och oroar sig för brott har ökat sedan 2005.
24/10 Daily News

Investeringsavtal med Kina klara
Kina har undertecknat sju investeringsavtal och kommer att lägga ner 1,7 mdrUS$ i områdena elektricitet, bostäder och affärscenter samt forskning. Avtalen undertecknades av premiärminister Pinda under hans pågående besök i Kina. Bland annat gäller det utvidgning av kraftledningarna mellan Dar och de nordvästra regionerna.
25/10 – Daily News

Första hjärtkirurgteamet klart
Tanzania har fått sin första hjärtkirurg sedan Dr Godwin Godfrey återvänt hem efter fem års utbildning i Israel. *Organisationen Save a Child's Heart* (SACH) har ordnat utbildningen på ett helt nytt sätt, omfattade hela operationslaget. Det var första gången man gjorde det med ett lag från en annan stat. Sedan SACH grundades 1995 har man utbildat läkare och sjuksköterskor från hela världen och tagit emot over 3.000 barn från andra länder för operationer vid *Holon's Wolfson Medical Centre*.
26/10 – Daily News

I Afrikas ledarskikt klagas på att ICC domstolen ”favoriserar” Afrika.

Lutherska kyrkan viger sin 21:a Biskop

När Tanzanias 21:a stift bildades vigdes pastor Lucas Mbedule till dess första biskop. Men det var nära att vigningen fick ställas in på grund av oroligheter på grund av lokalbefolkningens oro för att inte få ta del av de stora gasfyndigheterna i havet utanför Mtwara.

Den *Evangelisk Lutherska kyrkan i Tanzania (ELCT)* växer, inte bara i antalet medlemmar (nu 6,2 miljoner) utan också i antalet stift. Den 26 maj 2013 ombildades Mtwara-Lindi missionsområde till ett självständigt stift inom ELCT, *South-East diocese*. Det blev det 21 stiftet. ELCT har ytterligare två missionsområden som under de närmaste åren kommer att omvandlas till stift.

Rev Lucas Mbedule hade fått flest röster i biskopsvalet och skulle nu vigas till den förste biskopen. Det var dock mycket nära att biskopsvigningen måste inställas. Stora mängder gas har de senaste åren hittats ute i havet utanför Mtwara. Några dagar innan biskopsvigningen utbröt det stora oroligheter i Mtwara och på andra platser i söder, på grund av regeringens planer att bygga en gasledning mellan Mtwara och Dar es Salaam. Folket i Mtwara upplevde att de genom denna gasledning skulle gå miste om resurser som skulle kunna lyfta en eftersatt landsända. I denna situation kallade myndigheterna in militär från andra områden och så småningom kunde lugnet återställas.

Den nye biskopen, Lucas Mbedule, från Mufindi, prästvigdes 1992 och har de senaste åtta åren arbetat i området.

Sikukuu med premiärministern

Det blev därför en lugn och mycket färgstark *sikukuu* (högtidsdag), med massor av folk, först och främst från ELCT med dess 20 biskopar i spetsen. Naturligtvis var den lokala noblessen talrikt representerad. Men det kom också gäster från afrikanska kyrkor samt från Finland, Tyskland och Sverige.

Men hedersgästen framför alla andra var Tanzanias premiärminister Mizengo Pinda. Premiärministern höll ett mycket starkt och uppskattat tal till Biskopen och det nya stiftet. Han citerade ett bibelord och tillönskade Biskopen och stiftet välsignelse och välgång inför de utmaningar som ligger framför dem.

Kontroversiell gasledning

Dessutom ”vågade” han ta upp den känsliga frågan om gasledningen. Han betonade starkt att hela området i söder skulle gynnas av gasen, och kanske speciellt folket i Mtwara, därför att där skulle en stor cementfabrik byggas. Dagen avslutades med en gemensam middag i *Lutheran Centre*, som byggdes genom ett Sidaanslag i början av 1980. Lutheran Centre har varit ett synnerligen lyckat projekt och varit en god hjälp för utvecklingen i de många byarna runt om Mtwara.

Många sikukuu

Undertecknad som deltog denna dag, har varit med om många *sikukuu* i Tanzania, bland annat Uhurudagen 1961 och bildandet av den förenade Lutherska kyrkan 1963. Men kanske för mig personligen framstår den 26 maj 2013 på ett speciellt sätt. Det var på dagen 52 år sedan min fru och jag lämnade Sverige för att arbeta inom den Lutherska kyrkan. De sista sju åren arbetade vi inom Mtwara-Lindiområdet. När vi pensionerades 1999 hade vi ingen tanke på att detta område om 14 år skulle bli ett eget stift med biskop. Men det blev så genom Guds välsignelse och arbetsamma präster och evangelister.

Text och bild: **Ingemar Holmquist**

Yrkesutbildning i Ihushi – exempel att lära av

Satsning på yrkesutbildning i ny svensk resultatstrategi

I regeringens nya ”resultatstrategi” för samarbetet med Tanzania för åren 2013–2019 anges förväntade resultat i åtta punkter. Två av de här punkterna handlar om yrkesutbildning och företagande:
• Ökat antal unga som genomgår yrkesutbildning, bl.a. med ambitionen att minst 10.000 personer får arbete.
• Ökade möjligheter för kvinnor och unga att starta och driva produktiva företag.

Det här är ett viktigt ställningstagande som kan få stor betydelse för samhällsutvecklingen i Tanzania. Yrkesutbildningen i Tanzania har länge varit eftersatt. Under många år har varken tanzaniska regeringen eller någon givare uppmärksammat frågan som nu har blivit alltmer akut: Varje år är det mer än en miljon ungdomar som försöker ta steget in i vuxenlivet med enbart en bristfällig primärskola som grund! Totalt har Tanzania idag inte mer än ungefär 155.000 yrkesutbildningsplatser och kvalitén på undervisningen har ofta brister. Tanzanias utbildningsministerium har markerat att det är nödvändigt med krafttag för förbättringar och det är positivt att svenska regeringen nu utlovar samarbete för detta.

Bilden är inte heller helt och hållet mörk. Det finns positiva erfarenheter att lära av, när nya biståndsinsatser ska planeras. Ett sådant framgångsrikt exempel är yrkesutbildningen i Ihushi utanför Mwanza.

Nödvändigt med en länk mellan primärskola och arbetsliv

Byn Ihushi ligger i *Magu District* vid Victoriasjön, ett fattigt område där byborna är jordbrukare, men där förut sättningarna i jordbruket försämras kontinuerligt p.g.a. befolkningsökning, utarmade jordar, ökat betestryck, avskogning, m.m. Som en konsekvens blir hushållen alltmer beroende av inkomster från annat än jordbruk. Hushållen består ofta av fler personer än kärnfamiljen och de olika medlemmarna bidrar på olika sätt: Någon arbetar kanske med vägreparationer efter regnen, någon annan syr kanske kläder eller lagar cyklar, andra hjälper till att bygga latriner eller hålla café.

Under 1990-talet var *Emmanuel Buguba* byordförande och byns representant i Magu District Council. Han försökte påverka beslutsfattarna i distriktet att skapa ett yrkesutbildningscenter, eftersom han insåg att det saknades en länk mellan primärskola och arbetsliv. Han gjorde samma analys som nu lyfts fram i den nya svenska resultatstrategin: Byns ungdomar behöver få stöd att tillägna sig yrkesfärdigheter för att kunna ta del av nya arbetstillfällen och starta företag. Buguba menade att, om ungdomarna får det stödet skulle det betyda mycket – både för hushållens inkomster och för byns utveckling i stort.

Buguba fick inget gensvar av beslutsfattarna i Magu District. Men han hade lärt känna oss *Inger Wibergh* och *Lage Bergström*, i samband med att vi besökt Ihushi vid ett Sida-uppdrag. Vi lyssnade på hans idéer, lovade vårt stöd och startade *Vänföreningen Ihushi* i vår svenska hemmamiljö, Torsåker i Gästrikland. Med det stödet i ryggen vågade Buguba ta initiativ för att skapa en egen yrkesskola. År 2000 samlade han 20 ungdomar i sitt hem för att starta en utbildning som svarade mot byns akuta behov av lokala hantverkare, snickare, skräddare och murare. Ett litet sädesmagasin blev skolsal och som lärare engagerades några av de hantverkare som var verksamma i byn.

Idag, tretton år senare, har det här initiativet utvecklats till en yrkesskola som varje år tar in 20–25 ungdomar till en tvåårig yrkesutbildning. Hittills har omkring 200 elever lämnat yrkesskolan och mer än 90 % försörjer sig med det kunnande som skolan har gett dem. Det är imponerande resultat, skolan har utvecklat ett välfungerande sätt att ge det stöd som krävs för att eleverna framgångsrikt ska kunna ta steget in i arbetslivet.

Yrkesskolan ingår nu i ett lärocenter, *Ihushi Development Centre (IDC)*, som tagit sig an också flera andra utbildningsfrågor av betydelse för byborna. Se faktaruta.

IDC:s yrkesskola integrerad i lokalsamhället

De elever som examineras från IDC:s yrkesskola har små möjligheter att bli anställda i något företag, eftersom det finns väldigt få företag av den typen utanför storstäderna. Vad de kan göra är i stället att etablera sig som självverksamma hantverkare i byn eller i närbelägna tätorter. För att lyckas med det, måste de ha verktyg för sitt yrke: till skräddaren en symaskin och till snickaren hammare, såg, hyvel, m.m. Dessutom måste de skaffa sig praktisk erfarenhet samtidigt som de marknadsför sig själva, så att de kan bygga upp en kundkrets.

IDC:s yrkesskola arbetar medvetet med de här frågorna och man gör det i nära samarbete med föräldrarna. Ambitionen är att föräldrarna sparar pengar under elevens två år på skolan, så att man inför examen kan köpa de verktyg som krävs. Det här var ett stort problem under IDC:s första år, men fungerar nu på ett bra sätt – alla elever har åtminstone det minimum av verktyg som de behöver när de slutar skolan.

Att börja arbeta i sina yrken efter examen är inte så lätt för ungdomarna. Yrkesskolan stöttar med handledning för att hjälpa varje enskild elev att hitta sitt sätt att komma igång. Formerna varierar – små sykooperativ, samarbete två snickare emellan för att kunna dela på verktyg,

Flickorna är i majoritet på skolan, nästan alla utbildar sig till sömmerskor.

IDC har en snickarverkstad med elektriska maskiner. Malendeja Emmanuel (t.h.) är snickarlärare och ansvarig för verkstaden.

praktik hos släkting som murarhantlangare, osv.

Praktiska övningar på skolan är nödvändiga men inte tillräckliga. Eleverna behöver också praktik i ”riktiga jobb”. Därför tar IDC sig an olika uppdrag, t.ex. att bygga hus eller tillverka skolbänkar eller sy upp skoluniformer för försäljning. Då får eleverna delta i arbetslag som gör jobb för kunders räkning. Till de här arbetslagen knyter man också f.d. elever som därmed får chansen att komplettera sin yrkespraktik och utöka sina kundkontakter.

IDC håller kontakt med sina f.d. elever både för att ge fortsatt stöd och för att utveckla olika slags samarbeten. T.ex. är det flera f.d. elever som har byggt upp en stor kundkrets och idag driver framgångsrika företag med inriktning på t.ex. ▶

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

☑Kunskap ☑Erfarenhet ☑Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!
(Tour Africa är en del av Tranås Resebyrå)

Välkommen!

TRANÅS resebyrå

Tel: 0140 - 375 010
e-post: africa@tranas-resebyra.se
Hemsida: www.tranas-resebyra.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

Starta er egen studiecirkel!

2:a upplagan av
vår populära
parlör nu ute
+
Studiehandledning

Kan köpas på
watatu.jetshopfree.se

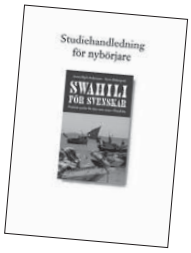

www.watatu.se/swahili, info@watatu.se, 070-694 00 79

▶ takläggning, husbyggen, möbelsnickeri, skrädderi. Flera av de här företagen erbjuder lärlingsplatser som yrkespraktik till IDC:s andraårselever. När vi frågar varför, säger de samstämt att stödet från IDC har varit så viktigt för dem att de gärna vill ge något tillbaka.

Det räcker inte med rena yrkesfärdigheter

En annan erfarenhet från IDC är att yrkesutbildningen inte enbart kan fokusera på rena yrkesfärdigheter – eleverna behöver också förbereda sig för andra krav i rollen som hantverkare och företagare. Möbelsnickaren behöver kunna göra kostnadsberäkningar för att kunna diskutera priser med sina kunder. Skräddaren behöver öva sig på marknadsföring för sin kundkrets. Muraren behöver kunna diskutera vad slags tegel som bäst passar för ett husbygge eller för en latrin. Alla behöver kunskaper om enkel bokföring för sin verksamhet.

Dessutom behöver ungdomarna utveckla sina ”generiska förmågor”, alltså förmågor som har ett vidare användningsområde är i ett specifikt yrkessammanhang, t.ex. att kunna samarbeta med andra, att kunna prioritera och planera sin tid, osv. De här generiska, överförbara förmågorna (”transferable skills”, ”generic skills”, ”key skills”, ”soft skills” på engelska) betonas idag alltmer i västvärlden mot bakgrund av den höga förändringstakten i samhället. Det ställs krav på dagens unga att vara flexibla och själva vara del av pågående förändringar.

På IDC:s yrkesskola har det inte förts någon diskussion om ”generiska förmågor”, men i praktiken har man lagt stor vikt vid samarbetsförmåga, entreprenörskap och ansvarstagande. Ungdomarna har från starten varit med och påverkat innehåll och arbetssätt på skolan. Vi tror att det är en viktig del av skolans framgång!

Könsroller och ömsesidig respekt mellan pojkar och flickor är viktiga frågor för ungdomar på väg in i vuxenvärlden. Särskilt viktiga är de i ett samhälle som Ihushi där hiv/aids är ett stort problem. På yrkesskolan har man återkommande samtal kring det här och vi uppfattar att flickorna blivit mer trygga och självständiga i sina roller, både på skolan och i relation till sina familjer. De första åren var det inte så, tvärtom förekom det att några av flickorna tvingades sluta därför att deras pappor gift bort dem. Men efter att IDC startat en diskussion om flickornas rätt till utbildning, både på centret och ute i samhället, har attityderna förändrats. Idag är flickorna i majoritet på skolan.

Pascal Kashonele tog examen som murare 2004. Nu är han etablerad byggmästare i trakten och har börjat använda dator för att göra ritningar till de hus hans företag bygger.

Slutsatser

Exemplet IDC visar hur viktigt det är att utgå från de lokala förutsättningarna och att samarbeta med det lokala arbetslivet. Det är nödvändigt både för att ge utbildningen rätt innehåll och för att skapa former för den yrkespraktik som krävs. Det innebär samtidigt att det krävs en mångfald lokala lösningar för att möta behoven hos den mängd tanzaniska ungdomar som idag söker sig ut i arbetslivet. Det är en stor utmaning och därför behöver tidigare erfarenheter tas tillvara samtidigt som det behövs nytänkande och öppenhet för nya idéer. Att bidra med stöd för detta borde vara en angelägen uppgift för det svenska biståndet.

Text och foto: **Lage Bergström** och **Inger Wibergh**

Ihushi Development Centre (IDC)

Idag, tretton år efter starten, har Emmanuel Bugubas initiativ utvecklats till ett lärocenter där yrkesskolan fortfarande utgör kärnan, men där man också har flera andra verksamhetsområden. På centret finns nu förutom själva yrkesskolan också förskola, seminarieverksamhet, mikrokreditverksamhet, vuxenutbildning till kvinnogrupper, ett hiv/aids-program, m.m. Det finns samlingslokal, datorsal för datautbildning, snickarverkstad, gästhus och skolkök samt butik och café som mötesplats för byborna. Allt har byggts upp och tillverkats av ungdomarna på yrkesskolan som ett led i deras yrkesträning – byggnader, skolbänkar, kontorsmöbler.

Centret är elektrifierat med solpaneler och generatorer, det finns regnvattentankar, skolträdgård och grävda dammar för fiskodling och konstbevattning. Idag beskriver IDC sig själva som ett ”resurscentrum för hållbar utveckling” och man försöker anlägga ett miljöperspektiv på all verksamhet.

Vänföreningen Ihushi har samarbetat med IDC från starten. Vi fungerar som dialogpartner med grundprincipen att det är IDC som sätter målen och beslutar vad man vill åstadkomma inom en överenskommen budget. Vänföreningen bidrar både med råd för att det ska bli möjligt och med ekonomiskt stöd. Alla investeringar på centret har finansierats av Vänföreningen Ihushi, framför allt med hjälp av Sida-bidrag (genom Forum Syd och Victoriasjöinitiativet).

Mer information på <*www.ihushi.org*>.

Utbildning för flickor
– nyckel till jämlikhet och utveckling i Tanzania

En skön sommarkväll i Sigtuna invigdes *Michelle Jeng Foundation*, en stiftelse för att hjälpa flickor födda i Tanzania till utbildning. Ceremonin inkluderade ett välkomponerat och varierat program med afrikansk touch.

Michelle Jeng är 22-årig ung svensk kvinna med afrikanska rötter uppväxt i Uppsala tillsammans med sin mor som är tanzaniska. Michelle är nu bosatt i Stockholm, där hon läser till civilingenjör i samhällsbygg på KTH. Under ett besök i Tanzania som 15-åring väcktes insikten om att alla barn borde ha rätt till utbildning, speciellt flickor, vars skolgång ofta kom i andra hand i Tanzania liksom i många andra länder i Afrika. Hon insåg ”education for girls is the key to equality and development”.

Vann resa

Michelle deltog i *Miss Africa Scandinavia Competition 2010* och vann första pris, som var en flygresa till ett afrikanskt land samt att där stödja ett valfritt projekt.

Michelle såg tillfället att förverkliga sin önskan att ge utsatta tanzaniska flickor möjlighet att studera. Efter att ha samlat in skolmateriel och kläder i Sverige, reste Michelle till Tanzania, där hon blad annat besökte tre barnhem i Dodoma regionen bl.a. *Poloni Orphan Home Centre* i Kondoa District. I Dar es Salaam besökte hon barnhemmet *Under the Same Sun* i Albino Centre. Sedan dess har Michelle stått i kontinuerlig kontakt med dessa barnhem och bland annat insamlat medel för att stödja två flickors skolgång.

Startar stiftelse

Behovet till stöd är enormt, så Michelle beslöt att starta en stiftelse *Michelle Jeng Foundation* med syftet att hjälpa flickor födda i Tanzania till utbildning.

Invigningen av stiftelsen ägde rum 15 juli 2013 i St Perskolan i Sigtuna, där Michelle tillbringade sina första skolår. Ett 40-tal inbjudna var samlade. Hedersgäst och invigningstalare var Dr Mwele Malecela, General Director of *The National Institute of Medical Research* in Tanzania. Dr Malecela är också ledamot av stiftelsen, som Coordinator i Tanzania.

Pojkars skolgång prioriteras

Hon betonade vikten av utbildning för flickor, som i Tanzania visserligen är gratis, men i praktiken ofta innebär att familjer med begränsad ekonomi inte har råd att köpa skoluniformer, läroböcker och annat som är nödvändigt för att låta alla deras barn gå i skola. Vilket medför att pojkarnas skolgång prioriteras. Flickorna får vara hemma och hjälpa till i hushållet. ”De ska ju i alla fall giftas bort och bli försörjda.” Därför behöver många familjer och föräldralösa flickor hjälp och stöd för att ges möjlighet till utbildning.

Invigningsprogrammet inkluderade även en hemlagad delikat afrikansk buffé, ett bildspel av Michelles besök på barnhem i Tanzania, en modevisning med färgrika afrikanska kläder designade av Mustaffa Hasan Ali, uppskattad sång till gitarr av Jacob Hedin och som avslutning allmän dans till afrikanska rytmer. *Master of ceremoni* var Christne Chambay, som med trevligt mellanprat band ihop de olika programpunkterna.

Michelle Jeng Foundation

Michelle Jeng Foundation är en icke-kommersiell, politiskt och religiöst oberoende stiftelse för att hjälpa flickor födda i Tanzania till utbildning genom insamlingsverksamhet i Sverige och Tanzania. Närmast planerar stiftelsen att arrangera ett *fund-raising event*. Om Du önskar stödja eller veta mer om stiftelsen kan detta ske genom att kontakta stiftelsens ordförande Ann Charlotte Sävje, telefon 073 626 5623, eller Nuru Kisome, ledamot, telefon 073 597 8182.

Barnhemmet Gemmer Sisters Bustani, Kondoa. Michelle och glad pojke.

Ove Engström

Fest och möten kräver idéer och stöd

I december är det fest, afrikansk fest i Göteborg. En succé som upprepas. Bakom festen står Rehema Prick. –Det är ett kulturarrangemang, som jag gärna håller levande, säger hon. Men det är ett stort arbete, som man behöver stöd för att klara av.

Rehema Prick och Olle Wallin.

Rehema Prick är styrelsemedlem i Svetan och lokalrepresentant.

–Det har blivit lättare att vara lokalrepresentant, nu när jag är med i styrelsen. Det skulle också underlätta om styrelsemöten kunde hållas på fler platser än i Stockholm, men det är ju en kostnadsfråga förstås…

På sidan två i Habari finns namn på Svetans lokalrepresentanter. Jag har ringt upp dem alla för att fråga om hur det är att vara med att sprida kunskap om Tanzania. Svaren var skiftande, men många goa skratt blev det. Och mycket tal om ”att ha sitt hjärta i Tanzania”.

–Jaja, skrattar Torbjörn Klaesson i Hammarö. En gång för länge sen ordnade jag en Tanzaniafest. Det var roligt, minns jag. Bl.a. kom kyrkokören och sjöng sånger på swahili. Men sen har det inte blivit mycket mer. Det är få häromkring som har kontakt med Tanzania.

Nödvändigt bolla idéer

Ett nytt skratt – ett västerbottniskt sådant. Det är Ronny Lundberg i Umeå, som skrattar gott när jag frågar om uppdraget som lokalrepresentant.

–Visst nog har någon ringt och frågat hur det är att arbeta i Tanzania och för ”x” antal år sedan ordnade vi ett möte på biblioteket i Umeå. Det kom ganska mycket Tanzaniafolk. Men det finns inte så stort lokalt engagemang för Tanzania här. Ska det bli något gjort måste man ha någon att bolla idéer med. Och jag tror att det vore bra om styrelsen gav oss uppdrag, t.ex. att ordna en biståndsdebatt.

Olle Wallin åker landet runt med sin rullande rättvisehandelsbutik. Han är på Birka folkhögskola utanför Östersund, när jag når honom per telefon.

–Jag står gärna kvar som lokalrepresentant, men jag önskar att styrelsen höll oss mer informerade. En uppgift för Svetan är också att hålla kontakt med andra Tanzaniaföreningar. Det finns många sådana. Kanske kunde Svetan skicka en del av Habaris överupplaga till dessa föreningar. Sen är medlemsavgiften för dyr – folk har inte råd att vara med både i sin lilla förening och i Svetan.

Delar ut Habari

I Olles butik finns varor från många länder, bl.a. kaffe från Tanzania. Ibland finns också Habari där.

–Skicka mig fler exemplar av Habari, så kan jag dela ut dem till kunderna. Det är ett bra sätt att sprida kunskap om både Tanzania och Svetan.

I södra Sverige bor Bo Sahlée. Han har länge varit ordförande i föreningen *Tandala* och representant för Svetan.

–Det har känts bra att visa att det finns engagemang för Tanzania också i Skåne, säger Bo. Under åren har flera ringt och bett om föredrag eller ställt frågor om Tanzania. Nu har jag avgått som ordförande, men ring Gunilla Lundahl i Genarp. Hon är ny ordförande.

–Javisst, vill jag vara lokalrepresentant, säger Gunilla Lundahl, när jag ringer upp. Hon ger mig en engagerad introduktion om Tandalas aktiviteter och hänvisar också till föreningens hemsida.

Alla som jag talar med uttalar sin uppskattning av Habari. Man tycker det är en bra föreningstidning. Habari på papper vill några gärna ha kvar: ”Jag är inte mycket för datorer”. Andra säger att de kommer att fortsätta läsa Habari även om den ligger på nätet. Gunilla Lundahl tycker det är en miljöfråga – hellre i datorn än på papper.

Glöm oss inte

Ring upp oss någon gång och bjud gärna in oss till årsmötet med reseersättning, föreslår flera av representanterna. Ett och annat Svetanmöte ute i landet vill man också ha, men samtidigt är man medvetna om att det är en kostnadsfråga.

Ronny och Gunilla Lundberg, Bo Sahlée samt Torbjörn Klaesson slutar efter många år som representanter. Olle Wallin och Rehema Prick fortsätter. Och Gunilla Lundahl är ny representant. Vill du bli lokalrepresentant för Svetan? Ta kontakt med ordförande Johanna Andersson, telefon 073-04 02 238.

Text: **Monica Johansson**
Foto: **Lars Asker**

Rhoda: *teacher going cooking*

As the musician Sting portrays in his song ”Englishman in New York” so is the sentiment shared by many when in a foreign land, where challenges and obstacles are never short and here is one story of one ”Alien” from Tanzania in Sweden.

Meet Rhoda Kyamba Nilsson, a young mother born in 1979, far south west in a region called Mbeya.

Having always had a dream to work with people and be able to help, Mrs. Nilsson then embarked on a journey to reach that goal. She pursued her higher learning education in *Community Development* majoring in a teacher.

The latter has made her to be recognized as a teacher to some. Having met her now husband back in 2002, it was not until 2009 that she finally packed her bags and married the man of her dreams, swooping her to his Stockholm, Sweden.

Living here for almost short of five years, little did she know of the new lifestyle that was to be met, having its pleasures, but it was more the challenges that brought her to doing what she is doing today; cooking.

With a foreign language, a different climate, a different social structure, just to mention few, Mrs. Nilsson quickly began to realize that continuing to pursue her profession as a teacher in Sweden was not going to happen any time soon, and as humans she became creative.

It started with making a humble snack called *Mandazi* (a doughnut like texture) from Tanzania and taking it to church, at Sankta Klara where there is a Swahili service, which gathers folks from mainly East Africa to pray together.

The idea came along as a result of eating the native snack here for example bullar (which is delicious make no mistake), but one missed a bite from home and so did the congregation as a whole.

The folks appreciated her efforts and started wanting more snacks from Tanzania, and thus her business idea was born.

Today Mrs. Nilsson makes all sorts of snacks from Tanzania and Sweden on demand. The sound of these snacks might be foreign to the Swedish ear but they are delicious and offer an different take on day to day spinoff the native palet.

Just to mention a few apart from mandazi, she also makes *Sambusa* (stuffed meat or vegetables triagular like, deep fried to golden brown), *Vitumbua* (varies on sweetness on demand with a consistancy of a rice patty) and *Chapati* (like rolled out bread dough cooked on flat pan until brown).

Her dream is to evolve from where she is now to establishing her own catering services on a larger scale, where she can move from snacks to making more staple food (also inspired by Tanzanian cuisine).

If all goes well, this will come true in the near future and I encourages ***all*** to try her scrumptious snacks made with love from Rhodas kitchen.

Upendo Hartsuiker

Insamling av glasögon

Under tre veckor med start den 16 september 2013 samlade Specsavers in glasögon till *SOS barnbyar* i Tanzania. Optikerkedjan uppmanade alla att lämna in glasögon i närmaste Specsaversbutik. De ville att alla skulle göra en ordentlig inventering hemma och lämna in glasögon som inte längre används. Glasögonen märktes vid insamlingstillfället och när de matchats med en mottagare får personen som lämnat in dem ett SMS eller ett mail med namn och bild på mottagaren. I februari 2014 reser optiker från Specsavers till Tanzania för att göra synundersökning och dela ut glasögon till behövande barn och vuxna invånare runt SOS Barnbyar. Med synkorrigering kommer många att få bättre förutsättningar till att utbilda sig, arbeta och försörja sig och sin familj, säger Alan Goddon, Specsavers Sverige.

Pressmeddelande Specsavers

Drönare mot tjuvjakt

Svenska världsnaturfonden utrustar parkvakter i Tanzania med små förarlösa och kameraförsedda flygplan som ska användas i kampen för att skydda elefanter och noshörningar från tjuvjakt. I september provflögs planen på Gärdet i Stockholm. De tillverkas av Smartplanes i Skellefteå, har 1,2 meters vingbredd och väger 1,2 kilo med kamera. I Sverige används de sedan 2005 bland annat inom skogsbruket och för kartering. I Tanzania kan de små planen användas i otillgängliga områden och parkvakterna får en säkrare bild av vad som händer. De ska inte behöva vandra rakt in i ett bakhåll. Planen kan också fungera avskräckande när tjuvskyttarna märker att de övervakas både från marken och från luften. Kameran sitter skyddad i flygplanskroppen som i sin tur är byggd i mjuka material. Piloten

styr planet vid start och landning, däremellan sköter det sig själv genom att styras av en autopilot.

Pressmeddelande WWF

Medborgarskolan och Asantesana

Medborgarskolan i Skåne har sysselsättningsplatser på olika orter i Skåne. Ett ämne som deltagarna kan fokusera på är *Hantverk och Integration*. Genom att skapa hantverk som sedan säljs får de in

Asentasanas grundare Ulla Vahlberg.

pengar som sedan bland annat skänks till Asantesana verksamhet i Tanzania. Att stötta Asentasana ger deltagarna i sysselsättningsfasen möjlighet att följa vad pengarna som de fått för sin hantverksförsäljning gått till. Medborgarskolans bidrag har bland annat varit att göra filtar, kläder, mössor till nyfödda barn och sydda leksaker till barn som bor på barnhem. Utöver det skänker Medborgarskolan pengar som går till friskt dricksvatten till skolungdomar.

–Vi som arbetar med sysselsättningsfasen tycker det känns jättebra att vi kan ha en verksamhet som gör skillnad för barn och föräldrar i Tanzania, berättar Gunnel Lage som är arbetar på Medborgarskolan i Helsingborg.

Alla som är aktiva i arbetet känner att de gör någon meningsfullt och inte minst får vi en uppföljning av grundaren till Asentasana, Ulla Vahlberg, när hon besökt Tanzania. Känns mycket behjärtansvärt och helt i Medborgarskolan anda, avslutar Gunnel.

På hemsidan och Facebook-gruppen kan alla som är intresserade följa och ta del av Asentasanas verksamhet. För Ulla Vahlberg är det viktigt att verksamheten är transperent och skapar en delaktighet. Med åren har verksamheten utvecklats och i dag får fotbollslag, barnhem, skolbarn, sjukvård och ensamma HIV-smittade mammor hjälp.

–Alla som lämnar bidrag till Asentasana får en redovisning över vad pengarna går till. Allt går oavkortat till det som givaren önskar. Kan vara att bli fadderförälder till ett barn, betala skolgång för ett år eller bara lämna ett frivilligt belopp till exempelvis fotbollslaget. Är helt och hållet upp till var och en, berättar Ulla.

Asentasana vill även gynna lokalbefolkningens verksamhet. Ett sätt är att pengarna går till exempel till skoluniformer, lunch, vatten och frukt till skolbarnen. Det senaste projektet är att köpa en get till HIV-smittade kvinnor. Detta ger kvinnan två och halvliter mjölk varje dag och på sikt även killingar.

–Det är en total glädje att hjälpa människor som lever på små marginaler. Och kom ihåg de klagar nästan aldrig. Vi i Sverige har mycket att lära av dem, säger Ulla med en engagerad blick.

Asentasana betyder tack på swahili och du kan läsa mer om verksamhet och olika projekt i Darförorten Mbagala på *<www.asantesana.se>*.

Pressmeddelande Medborgarskolan

Feberforskning

Magnus Evander vid institutionen för klinisk vetenskap, virologi vid Umeå universitet ska tillsammans med Dominic Mukama Kambarage vid *Sokoine University of Agriculture* i Morogoro forska om *Rift Valley fever virus – Reservoir*, transmissionscykel och molekylär epidemiologi. De har fått 600.000 kr för perioden 2013–2015. Samarbetsprojektet sker inom ramen för programmet *Swedish Research Links* som finansieras av Sida.

Pressmeddelande Umeå universitet

Dödligt väder

För första gången har en studie presenterats av hur extremt väder ökar dödligheten i några av världens fattigaste länder. Bakom rönen ligger epidemiologer vid Umeå universitet i samarbete med unga forskare i de berörda länderna. I ett vetenskapligt supplement av tidskriften *Global Health Action* från *Umeå centrum för forskning om global hälsa (UCGHR)* publiceras en systematisk genomgång av hur fattiga befolkningar på landsbygden och i städernas slumområden i sju geografiska områden, däribland Tanzania, påverkas av extremt kraftig nederbörd, stark hetta och låga temperaturer. Studierna visar starka ökningar av dödligheten, framför allt bland barn under fem år och kvinnor, i samman med nederbörd, stormar och värmeböljor. Orsakerna tros hänga samband med smittspridning via dricksvatten och mat samt en större påfrestning för känsliga grupper vid stark hetta. Dödligheten ökar också vid låga temperaturer, främst i områden som vissa tider på året kan bli relativt kyliga som exempelvis Nairobi, vilket man tror beror på bristfälliga bostäder och små möjligheter till uppvärmning.

Pressmeddelande Umeå universitet

Mwanga och Hai – Arvidsjaur

Export och import av kunskap mellan Mwanga- och Haidistrikten och Arvidsjaur kommun: –Vi har startat ett kommunalt partnerskap som leder till utveckling för båda parter, säger Stina Johansson, projektledare.

Under april månad har en delegation varit till Tanzania och arbetat med de partnerskapsprojekt som bedrivs mellan Mwanga- och Haidistrikten samt Arvidsjaur.

En förstudie skulle genomföras i Haidistriktet angående framtida partnerskap och utbyten riktat mot utbildning och flygrelaterade samarbetsfrågor. Eftersom Arvidsjaurs kommun i dagsläget driver flera projekt i Mwanga-distriktet, var arbetet intensivt. Denna gång handlade det både om att starta nya projekt som beviljats av ICLD (underorgan till Sida) samt avsluta bioenergi- och styrgruppsprojekten som nu under tre år genomförts.

Projekten är helt statligt finansierade av ICLD, och tas därmed inte från Arvidsjaur kommuns budget.

Se ICDL:s hemsida, *http://www.icld.se.*

Genom kunskapsutbyte har vi stöttat Mwanga med att framställa gräsbriketter, som skapat omfattande intresse i hela landet via TV, radio och nationell press, istället för att skövla skog.

Lärcentraprojektet vars huvudsyfte är att utbilda lärare och sjukvårdspersonal rullar på och vi har nu utbildat ämneslärare i distriktet samt även inlett utbildning för sjuksköterskor. Det projektet avslutas den sista december 2013.

Personal från socialkontoret har på ett mycket kompetent sätt deltagit i arbetet genom kunskapsutbyte samt utbildat och utvecklat befintlig sjukvårdspersonal i Mwanga. Projektet har blivit ett föredöme i regionen med att arbeta med lokal kunskapsutveckling.

”Keep Mwanga Clean”, heter ett nytt spännande avfalls- och återvinningsprojekt. Personal från ÅVC deltog i kartläggning, utbildning och översyn i samband med resan till Mwanga.

Här gäller det att börja från ruta ett med teoretiska och praktiska kunskapsutbyten. Syftet med projektet är att minska de globala följderna av felaktig avfallshantering samt skapa ett miljövänligt arbetsätt för en mer hållbar framtid.

Nytt distrikt – ett framtida nytt partnerskap med Haidistriktet har inletts i en mycket expansiv del av Tanzania. Bland annat ligger där *Kilimanjaro International Airport*, med stort behov av utbildning inom flygrelaterad verksamhet samt ledning och organisation. Men även utbildning av lärare och sjukvård.

Det är ett positivt och spännande distrikt med förutsättningar att bygga vidare på, med tanke på den verksamhet och kunnande vi i Arvidsjaur har vad gäller flyg och utbildning!

Nu står vi i startgroparna för att ta emot två tanzaniska delegationer, den ena i slutet av maj samt den andra i juni!

Arvidsjaurs kommun

Livräddande Solvatten ger Petra Wadström årets Polhemspris

Petra Wadströms bärbara vattenrenare används av FN, lovordas av president Obama och räddar liv på de mest utsatta platserna i världen. Nu får Petra det anrika *Polhemspriset* av *Sveriges Ingenjörer* för sin uppfinning **Solvatten**, som både

renar och värmer vatten med hjälp av solljuset.

”Hennes uppfinning är till synes enkel men genial. Den bidrar till att lösa ett globalt växande, och på många håll akut, problem – bristen på rent vatten.” Så lyder juryns motivering till att Petra Wadström får årets Polhemspris, Sveriges äldsta och finaste tekniska utmärkelse. Hon får 250.000 kronor och en guldmedalj vid en särskild ceremoni i vägtunneln Norra länken den 18 november med prins Carl Philip som prisutdelare.

Solvatten är utformad som en tvådelad plastdunk, som viks upp som en bok mot solen (kallas därför ”Book of Water” på engelska). Smutsigt vatten hälls ner genom ett filter på ena sidan varefter solens värme och UV-strålar oskadliggör mikrobiologiska föroreningar. Efter två till sex timmar kan tio liter rent, varmt vatten tömmas ut på andra sidan.

Hittills har ungefär 80.000 människor i 20 länder fått rent dricksvatten tack vare Petras uppfinning. I ett område i Mali, där Solvatten används i samarbete med FN, minskade dödliga diarrésjukdomar bland barn med 60 procent.

Eftersom man inte behöver koka vattnet sparas dessutom ved och därmed träd, även det en bristvara i många utvecklingsländer. Fem–sex medelstora träd sparas per familj och år, vilket också innebär minskad jorderosion och utsläpp av växthusgas till atmosfären. Kvinnor gynnas särskilt då det ofta är de som ansvarar för att ordna vatten, mat och ved.

”Great work. Solvatten är en fantastisk lösning!”, sade president Barack Obama när Petra Wadström presenterade sin uppfinning för honom vid hans Stockholmsbesök i september.

Idén till Solvatten fick Petra Wadström när hon bodde i Australien, där solen flödade men inte tycktes tas tillvara. Samtidigt var hon berörd av att ha sett hur brist på rent vatten skapade problem i Indonesien.

–Jag ville hitta ett redskap som kvinnor kunde använda själva och inte vara beroende av någon, säger Petra Wadström.

Petra är född 1952 i Stockholm, utbildad till forskningsassistent inom biokemi på Karolinska institutet. Hon har större delen av sitt liv arbetat som konstnär. Är nu vd på familjeföretaget Solvatten AB.

Fylligare fakta, intervjuer, bilder och filmer finns på *www.polhemspriset.se*

Pressmeddelande 2013-10-28

Till Dodoma på sportlovet

I Habari nr 4/12 berättade vi om EFS:s missionär Ulf Ekängens mångåriga arbete med barn och ungdomar bland massajer i Dodomaregionen och om hur han ordnade ett besök av massajer hos samer i Sverige.

I majnumret av EFS-tidningen *Budbäraren* berättas om tioårige Josef från Sävar som tillsammans med sina morföräldrar besökte Ulf i Dodoma och fick

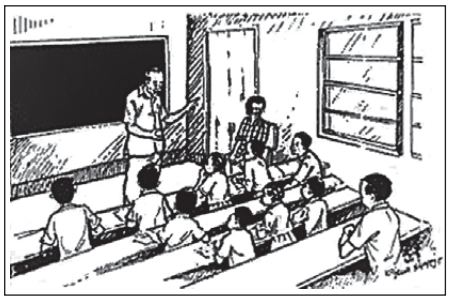

följa med till massajbyn Chitego. Där fick han hälsa på hos ”Hövdingen” besöka en skola och vara med på en lånng gudstjänst.

I samma nummer berättar Ulf vidare om motsättningar mellan jordbrukare och de boskapsskötande massajerna som i våras ledde till att massajerna blev bestulna på en hel del boskap och en kyrka och några hus blev nerbrända.

Massajerna börjar sakta ändra sin livsstil, minskar boskapshjordarna och odlar alltmer. Men det är en utveckling som går sakta och bromsas upp av konflikter om bete och knappa vattentillgångar.

Erikshjälpen stöder TRACED

Tanzania Resource and Assessment Centre for Children with disabilities (TRACED) är en förening bildad 1996 av föräldrar och specialister på rehabilitering och utbildning av handikappade barn. Man får bland annat hjälp av Erikshjälpen. I deras tidning Erikshjälpen 3/13 berättas om Joyce som fått en rullstol och nu går på *Jangwani High School for Girls* i Dar där man tar emot handikappade.

Första Habari

Tre månader efter starten av Svensk-Tanzaniska föreningen i december 1988 kom det första numret av Habari ut. Ett enkelt medlemsblad på 28 sidor, huvudsakligen med utdrag, klippt ooh klistrat, ur tidningen *The Nationalist*.

I föreningens första styrelse var Gunnar Åkermalm ordförande, Justin Maeda vice ordförande, Ann-Charlotte Olstedt sekreterare och Lars Ekengren kassör.

I Habaris jubileumsnummer 3/4 1988 berättar ”föreningens moder” Ann-Charlotte om hur hon och Justin startade föreningen. Hon kom senare att engagera sig i de portugisisktalande länderna i Afrika. Justin studerade som en av mycket få tanzanier i Sverige och blev lärare på universitetet i Dar. En del äldre biståndsarbetare har liksom jag haft honom som swahililärare på Lövudden i Västerås.

Lars Asker

FÖRBINDELSELÄNK

När "Habari" nu utkommer med sitt första nummer vill vi framhålla att den såväl vad gäller innehåll som framställningssätt är ett experiment. Vår förhoppning är emellertid att den skall kunna tjänstgöra som ett utkast till vad vi med tiden hoppas skall bli en värdefull förbindelselänk mellan föreningen och medlemskretsen samt mellan medlemmarna inbördes. Därför vill vi betona att redaktionen står öppen för alla synpunkter på hur tidningen skall redigeras men också för inlägg och artiklar i frågor som gäller tanzaniska förhållanden eller föreningens verksamhet som sådan.

I likhet med det nu föreliggande numret kommer medlemsbladet i fortsättningen att innehålla artiklar och notiser om Tanzania baserade på nyhetsmaterial, som fortlöpande mottas av Nordiska afrikainstitutet. I detta nummer har så gott som allt material hämtats från "The Nationalist". Tanken är emellertid att en rad andra tidningar och tidskrifter skall få släppa till material till "Habari".

Vad gäller urvalet har vi i huvudsak gått efter två principer, dels har vi velat medtaga nyhetsmaterial främst inom områdena politik och ekonomi, dels har vi också velat ge glimtar av den ideologiska debatten som förs i Tanzania.

Vi har inte funnit det vara något hinder att publicera bidrag såväl på engelska som på svenska och planerar dessutom att ibland också ta in bidrag på swahili.

"Habari" redigeras vid Nordiska afrikainstitutet, Box 345, 751 06 Uppsala och framställs vid Swedish Cooperative Centre, Stockholm.